

Att prestera på topp non-stop

En studie om studenters identitetsarbete på tre topputbildningar

Abstract

Research on identity has for a long time been a popular area within management. In particular, studies have discussed how identities can be linked to the organizations in which individuals belong to. In addition to the extensive research on identities at a corporate and occupational level, this study addresses how three Swedish so-called top education programs affect student identity at an educational level. In order to answer the questions about how a top education affects identity and how the impact differs between the different types of education, a qualitative interpretivist study has been conducted with a total of 18 students from three top educations in Stockholm. The study examines one economics program, one civil engineer program and one medical program. The aim is to understand the students' views on themselves in relation to the education based on their stories and experiences, and if there is a difference in identity work between the educations.

The findings from the empirical study show that the students relate to the social identities that exist within their education. There are different social identities in the educational programs where elite identity was apparent in the economics and civil engineer programs, and professional identity in the medical program. There was also a difference in how strong they were perceived. The different activities that students engage in in order to relate to these social identities constitute their identity work. This identity work could eventually lead to "identity conflicts" which can be explained as failures in not meeting the expectations of the social identity. The findings complement previous research and provide an explanation of how identities that have been shown in different occupations can already occur at university level.

Keywords: identity work; social identity; elite identity; professional identity; top education

Inledningsvis vill vi rikta stor tacksamhet till alla er studenter som deltagit i studien. Tack för att ni generöst har delat med er av era berättelser och tankar kring er studietid.

Fortsättningsvis vill vi tacka vår handledare Pernilla Bolander vid management- och organisationsinstitutionen på Handelshögskolan i Stockholm. Tack för att du på ett konstruktivt sätt hjälpt oss framåt i processen.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Syfte och frågeformulering	6
1.2 Avgränsning	6
1.3 Förväntat forskningsbidrag	6
2. Metod	8
2.1 Forskningsstrategi	8
2.2 Forskningsdesign	8
2.3 Forskningsmetod	10
2.4 Empiriinsamling	10
2.5 Bearbetning och analys av empiri	11
2.6 Etiska implikationer	12
2.7 Kritisk diskussion kring studiens metod, genomförande och analys	12
3. Teoretiskt ramverk	15
3.1 Sociala identiteter och SIT	15
3.2 Identitetsarbete	16
3.3 Watsons trestegsmodell	17
3.4 Studenternas sociala identiteter	19
3.4.1 Elitidentitet	19
3.4.2 Professionell identitet	20
3.5 Kritisk diskussion kring identitetsteori	21
4. Empiri	23
4.1 Självbilden innan utbildningen	23
4.2 Anledningar till varför man valde utbildningen	23
4.3 Stereotyper	24
4.3.1 Påverkan utifrån	25
4.3.2 Påverkan inifrån	26
4.3.3 Att passa in i stereotypen	27
4.4 Konkurrens: en del av kulturen	29
4.5 Kopplingen till framtida yrke	30

5. Analys och diskussion	32
5.1 Elit och profession som sociala identiteter	32
5.1.1 Business and Economics på Handelshögskolan	32
5.1.2 Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan	33
5.1.3 Läkarprogrammet på Karolinska Institutet	34
5.2 Elitidentitet och professionell identitet inom utbildningarna utifrån SIT.....	34
5.2.1 Business and Economics på Handelshögskolan	35
5.2.2 Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan	35
5.2.3 Läkarprogrammet på Karolinska Institutet	35
5.3 En sammanfattning och diskussion utifrån Watsons trestegsmodell	36
5.4 Ytterligare diskussion	38
6. Slutsats	39
6.1 Framtida forskningsförslag	39
7. Referenser	41
8. Bilagor	47
Bilaga 1. Förklaringar till begrepp och förkortningar	47
Bilaga 2. Sammanställning av de tre topputbildningarna	48
Bilaga 3. Sammanfattning av intervjupersoner	49
Bilaga 4. Ytterligare citat från empirin	51

1. Inledning

“Vem är jag?” och andra frågor kopplade till en individs identitet har varit centrala för människor i många tusentals år. Inledningsvis behandlades de av kända filosofer och tänkare som Platon och religiösa läror som buddhismen (Leary and Tangney, 2003 ref. i Brown, 2015). Fortsättningsvis diskuterades dessa frågor även bland filosofer som Locke, Descartes och Kant under upplysningstiden (Baumeisters, 1986 ref. i Brown, 2015). Inom psykologin inleddes intresset för identiteter under slutet på 1800-talet av James och senare av Freud vars arbete har varit inspiration för den ökade identitetsfokuserade forskningen inom kognitiv psykologi (Stryker, 1980 ref. i Brown, 2015). Inom sociologi är frågor om identitet associerat med tänkare som exempelvis Marx (1972 ref. i Brown 2015). Frågor kring identiteten har sammanfattningsvis en lång historia, men det var inte förrän på mitten av 1900-talet och framåt som diskussionen blev aktuell inom samhällsvetenskap.

Inom organisations- och managementforskning har debatter relaterade till identitet och dess processer varit bland de mest framstående och omstridda (Alvesson et al., 2008; Coupland and Brown, 2012; Ybema et al., 2009 ref. i Brown, 2015). Sedan slutet på 1900-talet har det funnits ett brett intresse vad gäller forskning kring individers identitet kopplat till organisationer (Brown, 2015). Trots ökningen av studier inom identitetsforskning kopplat till organisationer har existerande identitetsforskning inom organisationer och management varit begränsad. Den har inte tillräckligt uppmärksammat hur individers identiteter påverkas redan på universitets- och högskolenivå, trots att det ofta är en fas i livet där identiteten vanligtvis är mycket formbar och mottaglig för intryck. Det finns därför ett stort värde i att undersöka olika utbildningars påverkan på individers identitet.

“Framtidens elit”, “elitens skola” och “eliternas högborg” är uttalanden som används vid beskrivning av programmet Business and Economics vid Handelshögskolan i Stockholm (Dagens nyheter, 2016; Veckans affärer, 2014; Affärsvärlden, 2009). På skolans egna hemsida presenterar skolan sig som en av Europas ledande handelshögskolor, med unik koppling till näringslivet (Handelshögskolan i Stockholm, 2018). Andra utbildningar som lockar de högst presterande eleverna i Sverige är Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan samt läkarprogrammet på Karolinska Institutet. På hemsidan till Kungliga Tekniska Högskolan presenteras Industriell Ekonomi följande: *“KTH erbjuder landets främsta civilingenjörsutbildning och har gjort så i över 100 år. Med en civilingenjörsexamen*

från KTH öppnar sig en hel värld av karriärmöjligheter, både i Sverige och internationellt” (Kungliga Tekniska Högskolan, 2018). Karolinska institutet och läkarprogrammet presenteras i sin tur som *“ett av världens ledande medicinska universitet”* samt att programmet *“står för den enskilt största andelen medicinsk akademisk forskning och det största utbudet av medicinska utbildningar i Sverige”* (Karolinska Institutet, 2018). Den här uppsatsen har sitt ursprung i berättelser från studenter som har pågående eller avslutade studier i någon av dessa tre utbildningar.

1.1 Syfte och frågeformulering

Med anledningen att identitetsforskning inom management i störst utsträckning har gjorts utifrån ett företags- och yrkesperspektiv har denna uppsats i syfte att istället undersöka hur olika topputbildningar i Sverige påverkar individers identitet. Detta är av värde då det är intressant att se hur olika identiteter formas redan innan studenter ansluter till prestigefyllda yrken. Denna studie syftar till att specifikt förstå detta fenomen utifrån hur det ser ut i Sverige samt att den är koncentrerad till att undersöka just topputbildningar på universitets- och högskolenivå. Vidare vill vi undersöka om det finns en skillnad i påverkan beroende på typ av utbildning och hur den i sådant fall ser ut. Följande forskningsfrågor har därmed valts:

- Hur påverkar en topputbildning studenters identitet?
- Hur skiljer sig påverkan mellan olika typer av utbildningar?

1.2 Avgränsning

Uppsatsen syftar till att studera topputbildningar. Definitionen av en topputbildning har avgränsats till utbildningar med lägsta antagningspoäng 19.0/20.0 (utan meritpoäng) de tre senaste höstterminerna. Vidare har dessa valts utifrån BI-intaget och urvalsgrupp 1 (se bilaga 1 för förklaring). Studien behandlar enbart utbildningar i Stockholm. Försättningsvis har studien behandlat en ekonomiutbildning, en civilingenjörsutbildning samt en läkarutbildning.

1.3 Förväntat forskningsbidrag

Studien kan tänkas bidra till nuvarande forskning inom management som främst gjorts på företagsnivå genom en bredare förståelse för hur identitetsarbete sker redan på en utbildningsnivå samt hur framtida yrkesidentiteter kopplade till prestige skapas redan innan arbetslivet. Den hoppas kunna belysa hur utbildningar på gott och ont formar identiteter och påverkar yrkesval samt hur olika typer av utbildning inverkar på olika sätt. Detta kan också

vara hjälpsamt för arbetsgivare då de utifrån de anställdas utbildning kan få en indikation på och förståelse för deras värderingar och behov.

2. Metod

Avsnittet behandlar och motiverar forskningsstrategin och metod vid genomförandet av studien. Vidare avslutas det med en kritisk diskussion kring studiens validitet och reliabilitet.

2.1 Forskningsstrategi

Studien har ett interpretivistiskt och konstruktivistiskt förhållningssätt, där kunskap skapas genom att undersöka och förstå den sociala världen. Detta möjliggörs genom att fokusera på individers uppfattning och tolkning. I enlighet med Diltheys betoning på vikten av *verstehen* och sedan Webers utveckling av begreppet förkastas värdeneutrala observationer där studien istället utgår ifrån att förstå upplevda erfarenheter utifrån de berördas perspektiv. Detta görs i koppling till de sociala, kulturella och historiska aspekterna av personernas liv (Ritchie, Lewis, McNaughton Nicholls & Ormston, 2014). Det interpretivistiska förhållningssättet, även kallat tolkningsperspektivet, är också i linje med den anti-positivistiska ståndpunkten fenomenologin. Med denna vill man beskriva erfarenheter och upplevelser av ett fenomen utifrån hur det beskrivs hos respondenterna utan omtolkningar (Gill, 2014). Det är därmed viktigt att personen som utför forskningen sätter sina förutfattade meningar åt sidan (Bryman, 2011). Då studien har en interpretivistisk vinkel ansågs det lämpligt att välja en kvalitativ forskningsstrategi. Detta motiveras ytterligare av syftet att skapa förståelse för studenter vid topputbildningar och deras tolkning av miljön och omvärlden (Bryman och Bell, 2015).

Då studien påbörjades genom en kvalitativ empiriinsamling tar den avstamp i en induktiv ansats. Detta innebär att empirisk data har använts för att sedan generera teori (Bryman och Bell, 2015). Denna empiriinsamling har som de flesta andra studier även inslag av en deduktiv ansats då adekvat teori har sökts löpande under forskningsperioden. Således har studien utgått ifrån vad som kallas en abduktiv process, vilket betyder att förhållandet mellan teori och empiri har anpassats under forskningens gång och därigenom format sig utifrån varandra. Genom att lägga till ny teori under studieprocessen kunde vi på ett betydelsefullt sätt bidra ytterligare till förståelsen av de aspekter som utgör fenomenet.

2.2 Forskningsdesign

Studien är designad som en multipel fallstudie då den utgår ifrån studenter från tre topputbildningar i Stockholm. Avgränsningen till Stockholm gjordes då det dels är en stad där utbildningarna ansågs passande då de uppfyllde definitionen av en topputbildning samt att

det underlättade tillgången till fysiska intervjuer. De tre utbildningarna var Business and Economics på Handelshögskolan, Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan samt Läkarprogrammet på Karolinska Institutet. Valet av de tre utbildningarna grundade sig initialt i intresset att undersöka programmet Business and Economics på Handelshögskolan då skolan tydligt har profilerat sig, både själv och genom media, som ett prestigefyllt och elitistiskt program. I jämförelsesyfte ville vi sedan undersöka ett annat program kopplat till ekonomi som klassas som topputbildning och valde då civilingenjörsutbildningen Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan. Vi fann sedan ett intresse och eventuellt värde i att också undersöka en annorlunda typ av utbildning, men med koppling till prestige. Vi beslutade därmed att välja läkarprogrammet på Karolinska Institutet på grund av dess praktiska läggning och tydliga profession.

Studien är utformad som en intervjustudie vilket är i linje med fenomenologin och möjliggörandet av att förstå verkligheten utifrån individers erfarenheter. Urvalet av studenter utgick från att hitta deltagare som kunde erbjuda meningsfulla perspektiv för att genom deras erfarenheter kunna bilda en tydlig förklaring. Detta uppfylldes genom att respondenterna inom utbildningarna befann sig i olika årskurser eller redan var examinerade, var jämnt fördelade i kön och hade olika bakgrund vad gäller exempelvis härkomst och ålder. Detta ansågs möjliggöras bäst genom ett snöbollsurval, eller *snowball sampling* (Bryman & Bell, 2015). Denna metod har traditionellt sett främst använts för att hitta deltagare som möter ovanliga kriterier och som är svåra att nå. En eventuell nackdel med metoden är att deltagarnas nätverk inte är slumpmässigt och resultaten kan därmed anses vara partiska. Dock ansågs denna urvalsmetod vara mest effektiv då vi utifrån tydliga krav om olika kön, årsklasser och bakgrund kunde komma åt väl lämpade personer. Snöbollsurval ansågs också lämpligt då vi ville eliminera risken med att ha haft personlig kontakt till personerna sedan innan och som skulle kunna påverka utfallet. Vi började därmed med att skicka ut mail till bekanta inom de tre utbildningarna. De kunde i sin tur koppla oss vidare till ytterligare relevanta studenter inom utbildningen. Vi kom totalt i kontakt med 22 deltagare, varav 18 kunde tänka sig att ställa upp på en intervju. Av de intervjuer som genomfördes är de jämnt uppdelade i de tre utbildningar vi undersökte med sex deltagare inom respektive utbildning. Vidare är intervjupersonerna jämnt fördelade vad gäller kön inom utbildningarna. Det fanns också en spridning i årskurser.

2.3 Forskningsmetod

Fenomenologi är en relativt bred forskningsmetod och täcker olika typer av tillvägagångssätt för att undersöka individers erfarenheter. Med utgångspunkt i vår forskningsfråga och målet med studien om att försöka förklara individers erfarenhet på en generell nivå valdes den deskriptiva fenomenologimetoden av Edmund Husserl och syftar till att beskriva essensen av erfarenheter (Gill, 2014). Husserl (1973, 2012) tillämpar *bracketing* eller *epoché* vilket betyder att forskaren undanhåller sina egna antaganden och förutsättningar om ett fenomen. En ytterligare grundsats inom metoden är sökningen efter essenser, eller *eidōs*. Essensen hänvisar till de prioriterade väsentliga strukturerna som inte varierar mellan individernas upplevelser. Man når dessa essenser genom intuition eller processen av *fri variation* (Husserl, 1973). Denna process innebär att föreställa sig olika variationer av fenomenen som studeras för att se vad som förblir de väsentliga aspekterna.

I enighet med interpretivism, konstruktivism och deskriptiv fenomenologi används Giorgis deskriptiva fenomenologiska metod (*descriptive phenomenological method*). Metoden syftar till att etablera och presentera kärnan, eller essensen, i ett visst psykologiskt fenomen (Georgi, 1985 ref. i Gill, 2014).

2.4 Empiriinsamling

För att uppfylla förhållningssättet utfördes semistrukturerade djupintervjuer av 18 studenter från de tre topputbildningarna. Giorgi argumenterar för åtminstone tre intervjupersoner för att kunna finna en specifik essens (2008, ref. i Gill, 2014). Då vi ville uppmuntra till intervjupersonernas egna berättelser och erfarenheter inom området ansåg vi att semistrukturerade frågor underlättade. Dels ansågs det värdefullt att kunna variera följderna av frågorna i intervjuguiden utifrån vad som passade i situationen, men med denna typ av struktur var det också möjligt att ställa följdfrågor eller be om att utveckla samt förtydliga svar (Bryman & Bell, 2015). Genom att på detta sätt öppna upp för personliga berättelser och värdesätta subjektivitet gav det oss en djupare inblick i intervjupersonernas synsätt. Med medvetenhet om att vi som intervjuare har en viss inverkan på hur frågorna uppfattas och besvaras försökte vi att ställa dem rakt och tydligt samt att undvika obefogade avbrytningar. Huvudteman i frågorna som ställdes var bland annat kring hur individen ser på sig själv, hur de skulle beskriva en typisk student inom utbildningen samt huruvida individen anser att utbildningen har påverkat en.

För att bilda en uppfattning om utbildningarnas bakgrund och dess ansökningsprocess samt antagningskrav innehöll insamlingen av empiri även sekundärdata från samtliga utbildningars hemsidor.

Intervjuerna pågick under fem veckors tid allt eftersom vi fick svar på våra mailutskick och var blandade mellan de tre olika topputbildningarna. Av de totala 18 intervjuer som empirin består av genomfördes samtliga genom fysiska möten och inom Stockholmsområdet. Intervjuerna genomfördes utifrån plats och format som intervjupersonerna föredrog och samtliga utspelade sig avskilt från störningar. Intervjuerna varade i 40-50 minuter. Samtliga intervjupersoner gav medgivande till inspelning och dessa kunde sedan transkriberas direkt efter avslutat möte. Båda uppsatsförfattarna var närvarande vid alla intervjuer och dessa diskuterades tillsammans i nära anslutning till intervju och transkribering.

Vi fick en rik datainsamling då vi undersökte tre olika utbildningar. Vi har valt att redovisa för relativt många citat då vi ansåg att de hade högt förklaringsvärde för studien. Detta passade också utifrån det jämförelsesyfte studien har och för att kunna representera de olika utbildningarna. Detta stöder också den tolkande ansatsen och att det är viktigt att beakta intervjupersonernas berättelser.

2.5 Bearbetning och analys av empiri

Studien följer en interpretativ metod där målet är att förstå den komplexa världen av livsvärldar så som de uppfattas av de som lever dem (Schwandt, 1994 ref. i Hay, 2014). Vidare skedde bearbetning och analys av empiri enligt Giorgis deskriptiva fenomenologiska metod (Giorgi, 1985). Som tidigare nämnts syftar en fenomenologisk metod till att beskriva de sätt individer förstår ett specifikt fenomen. I linje med Giorgi vill vi betona de psykologiska aspekterna och anta studenternas berättelser som fakta och som ej bör förminskas. Vi båda författare har försökt att förstå berättelserna utifrån respektive students perspektiv kopplat till den utbildning de befinner eller befann sig i.

Giorgi beskriver fyra steg i analys av empirin och samtliga har försökt följas under studiens gång. Först beaktades de fulla berättelserna som deltagarna gav för att få en helhet över deras erfarenheter. Därefter läste vi av texten från transkriberingarna för att identifiera och isolera det som Giorgi kallar för meningsbärande enheter, eller *meaning units*, vilket är delar som visar en förändring i betydelse för deltagaren i förhållande till ett visst fenomen och kan anses beskriva olika innebörder. Efter detta granskades transkriberingarna utifrån Husserls metod av *fri variation* (Husserl, 1973) för att undersöka vilka aspekter som

egentligen var av betydelse för att förstå fenomenet. Därefter integrerades dessa meningsbärande enheter i en konsekvent slutsats av fenomenets struktur, vilket motsvarar dess essens. Analysprocessen är därmed också genomförd tematiskt i linje med Bryman & Bell (2015) där kodning och kategorisering har lett till specifika teman som bygger på de meningsbärande enheterna. Först analyserades sekundärdata i form av utbildningars karaktär och bakgrund samt transkriberingar individuellt för att sedan diskuteras av oss båda författare där de funna meningsbärande enheterna och temana fastställdes.

2.6 Etiska implikationer

För att uppfylla ett etiskt förhållningssätt inleddes varje intervju med att förklara forskningens syfte samt intervjupersonernas uppgift och villkor i undersökningen. Studien kan uppfattas som något känslig för deltagarna då den kopplas till prestation och i vissa fall även stress och ångest. Samtliga deltagare kan anses vara relativt unga, vilket ytterligare kan ha orsakat eventuell obekvämlighet inför situationen. Därmed gavs ett tydligt klagörande från vår sida om ett frivilligt deltagande och rättigheten att hoppa av samt att tacka nej till inspelning av intervjun. På så sätt inhämtades samtycke. Vi förklarade även i både mail och vid intervjutillfället att materialet endast används i forskningssyfte samt betonade deras anonymitet och konfidentialitet i undersökningen. Anonymiseringen har gjorts med hjälp av fiktiva namn för att underlätta läsningen. Vidare lät vi intervjupersonerna ha möjlighet att välja tid och plats för intervjun i hopp om att uppnå ytterligare bekvämlighet hos samtliga. Detta gjordes också genom att inte styra frågorna i någon riktning, men stötta och utveckla om de inte förstods. Sammanfattningsvis kan vårt förhållningssätt därmed anses uppfylla Brymans fyra etiska principer för svensk forskning: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (2011).

2.7 Kritisk diskussion kring studiens metod, genomförande och analys

Sandberg (2005) argumenterar för att sanning inom det interpretivistiska förhållningssättet och att kunna ge en verklig bild av verkligheten endast kan definieras som individernas upplevda erfarenheter av sanningen. Vi kan därmed inte fånga en fullständig objektiv och värderingsfri beskrivning av verkligheten, utan endast människans upplevelse, även kallad *livsvärld*. Vidare anses sanningen som något oavslutat inom interpretivismen och det går därmed inte att generera absoluta sanningsanspråk. Istället för att försöka garantera ett neutralläge i vår undersökning är vi medvetna om att en viss subjektivism existerar. Detta är ett aktivt val och kan dessutom styrkas av målet inom tolkningsperspektivet att förstå

subjektiva meningsfulla erfarenheter (Ritchie, Lewis, McNaughton Nicholls & Ormston, 2014).

Hög *validitet* och *reliabilitet* har eftersträvats under studiens gång. Validitet kan delas upp i intern och extern validitet, där den interna handlar om i vilken utsträckning resultaten kan motsvara verkligheten och om empirin stämmer överens med slutsatserna. Den externa handlar om i vilken mån resultaten kan generaliseras och om de gäller även i andra situationer. Denna förutsätter att den inre validiteten är uppfylld (Merriam, 1994). Den *interna validiteten* har försökts att uppnås genom att införskaffa en djup förståelse för utbildningarnas karaktär kopplad till intervjupersonernas berättelser. En tanke som väcktes under intervjuperioden var att intervjupersonerna inte känner sig helt trygga med att öppna upp för starkare känslor och begränsas i att de vill framstå som ambitiösa och duktiga. Detta skulle då eventuellt ha kunnat påverkat den inre validiteten. En annan viktig aspekt att ha i åtanke under analysdelen var att vi intervjuare skulle ha tendens till att vara partiska då vi själva har erfarenheter från en av topputbildningarna. Detta kan försvåra *bracketing* och att undanhålla egna förutfattade meningar. Detta har försökts motarbetas genom att i urvalet inte haft nära koppling till intervjupersonerna samt att inte avbryta eller fylla i respondenternas berättelser. Å andra sidan kan författarnas egna erfarenheter av en topputbildning inneburit en trygghet för respondenterna då de antog att vi kunde relatera till vad de berättade. Vad gäller den *externa validiteten* är vi medvetna om att kvalitativa studier kan medföra vissa komplikationer vad gäller generaliserbarhet. Vi har till viss mån försökt att tillämpa *triangulation* för att validera vårt resultat (Denzin et al., 1994 ref. i Sandberg, 2005). Antagandet om triangulation och att olika källor av information bidrar till att förbättra tydlighet och precision i forskningen har främst uppnåtts genom att eftersträva en representativitet i intervjupersonerna. Vi undersökte olika årskurser samt utexaminerade studenter inom tre olika topputbildningar. Hänsyn har dessutom tagits till att uppfylla en jämn fördelning av kön samt en diversifierad bakgrund hos intervjupersonerna. Resultatet kan anses något begränsat i att vi inte har möjlighet att intervjua så många studenter inom fler utbildningar som vi hade önskat. Dock ansågs vi nå en empirisk mättnad i att liknande svar identifierades under studiens gång.

Reliabilitet behandlar huruvida studien ger en konsekvent bild av vad som undersöks. Denna är dels uppfylld genom att en stark intern validitet i sin tur ökar reliabiliteten. Även reliabilitet kan delas in i en intern och extern del (Bryman & Bell, 2015). Den *interna reliabiliteten* handlar om hur resultaten är opåverkbara av omständigheter under arbetets gång. Detta har tagits i beaktning genom att vi båda har varit närvarande på samtliga

intervjuer och diskuterat kring hur tolkningsprocessen bör gå till. Den *externa reliabiliteten* behandlar huruvida studien ger liknande resultat om den upprepas. Detta har försökt uppfyllas genom att noga beskriva hur studien har utförts samt en redogörelse för hur intervjupersoner har valts. Dock kan den anses något motsägande till det interpretivistiska förhållningssättet och individernas livsvärldar då den antar en enda verklighet samt att det är omöjligt att frysa en social miljö (Merriam, 1994; LeCompte & Goetz, 1982, ref. i Bryman & Bell, 2015).

3. Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverket bygger på ett urval av relevanta studier som tillför värde genom att öka förståelse av insamlad empiri och därigenom uppfylla uppsatsens syfte. Uppsatsen utgick initialt från modellen "*A 'three step' view on the relationship between a managerial and other discourses and self-identities*". Ursprungligen fokuserade studien enbart på elitidentitet, men under empiriinsamlingen fann vi ett värde i att också undersöka professionell identitet. För att få en bättre förståelse för de olika komponenterna i denna modell har ytterligare teori om sociala identiteter, "*Social Identity Theory*", samt identitetsarbete behandlats. För att erhålla denna bakgrund kommer dessa teorier därmed att presenteras först.

3.1 Sociala identiteter och SIT

Social Identity Theory (SIT) av Tajfel & Turner (2004) beskriver hur människor har en benägenhet att kategorisera sig själva utifrån olika sociala kategorier, exempelvis kön, ålder och yrke. Denna kategorisering fyller en kognitiv funktion då den delar upp och ordnar vår sociala omgivning. Hamilton (1981) skriver att "*A person is assigned the prototypical characteristics of the category to which he or she is classified*" (Hamilton, 1981 citerad i Ashforth & Mael, 1989:21). Denna tilldelning behöver dock inte vara sann. Kategoriseringen hjälper individer att systematiskt definiera andra individer. Försättningsvis fungerar social klassificering som ett verktyg för att definiera sig själv i sociala sammanhang. SIT menar att en individs självbild består av en personlig identitet och social identitet. Den personliga identiteten innefattar personliga kännetecken som förmågor, intressen, psykologiska attribut eller kroppsliga attribut. Den sociala identiteten är den del som enligt SIT innefattar gruppklassificeringar och är den del som teorin lägger mest fokus på. Syftet är att förstå de konsekvenser kategoriseringen genom sociala identiteter innebär. Mer specifikt behandlar den uppfattningen om vem man är utifrån tillhörandet av en samling människor. Människor definierar sig själva med hänsyn till de grupper vi klassificerar oss med. Dessa klassificeringar används ofta i relation till eller som jämförelse med andra grupper (Ashforth & Mael, 1989). Ashforth och Mael (1989) hänvisar till Adler och Adler (1987) när de beskriver hur man kan identifiera sig med grupper i olika utsträckning. Oftast tenderar människor att placera mer av sin självuppfattning i de identifieringar som personen upplever som positiva och värderar högt.

Fortsättningsvis hänvisar Ashforth och Mael till Tajfel (1978) när de beskriver hur SIT kvarhåller att individer identifierar sig med sociala kategorier delvis för att öka sin självkänsla. En individ motiveras av att vara en del av gruppens framgång och status genom social identifiering och jämförelse. Individers självkänsla påverkas alltså genom positiva och negativa jämförelser mellan grupper.

Vidare beskrivs olika faktorer som påverkar hur mycket en individ identifierar sig med en grupp. Graden av *säregenhet* gäller gruppens värderingar och handlingar jämfört med andra liknande grupper (Oakes & Turner, 1986; Tolman, 1943 ref. i Ashforth & Mael, 1989). Gruppens *prestige* är en annan aspekt som ökar identifieringen med en grupp. Detta härstammar från det tidigare nämnda argumentet om sociala identiteters effekt på en individs självkänsla. Människor identifierar sig själva med att vara en vinnare och det kan antingen ske kognitivt eller offentligt. Ytterligare ökar chansen för identifiering med en grupp om det finns en tydlig *out-group*, vilket definieras som sociala grupper som individen inte identifierar sig med. Eftersom det skapar en medvetenhet om sin egen grupp (Allen et al., 1983; Turner, 1981). Ashforth och Mael (1989) hänvisar till hur Wilder (1981) beskriver att förekomsten av en *out-group* förtydligade att det fanns en gräns eller skillnad som leder till att individer uppfattar sin egen grupp som mer homogen. När det förekommer konkurrens skapas tydligare skillnader mellan grupper samt förtydligande av gruppens värderingar och normer (Brown & Ross, 1982; van Knippenberg, 1984 ref. i Ashforth & Mael, 1989). SIT menar att de traditionella faktorerna kopplade till grupperingar, som exempelvis likheter, gillande, gemensamma mål och gemensam historia, inte är nödvändiga för att identifiering ska uppstå men kan underlätta skapandet av grupper. Vi har tillämpat SIT för att få en förståelse varför identifiering med olika sociala grupper uppstår och vad som avgör hur starkt en individ identifierar sig med en grupp. Nedan diskuteras hur individer engagerar sig för att leva upp till sociala identiteter.

3.2 Identitetsarbete

Brown hänvisar till Cerulo (1997) samt Gergen och Gergen (1988) när han beskriver att det finns en samstämmighet vad gäller definitionen av begreppet identitet. De definierar identitet som "*the meanings that individuals attach reflexively to themselves, and developed and sustained through processes of social interaction as they seek to address the question 'who am I?'*" (Brown 2015:23). Vad gäller identiteter inom organisationer fanns det ett antagande om att medlemmarna är bestämda enheter med givna personligheter som förändras ytterst lite över tid. Detta har dock ifrågasatts sedan 1960-talet (Goldthorpe et al., 1968 ref. i Watson,

2008). Istället har det framkommit att människor gör sina egna tolkningar i organisationer. Detta medför en mer dynamisk och relationell syn på medlemmar och deras identiteter (Dachler & Hosking, 1995).

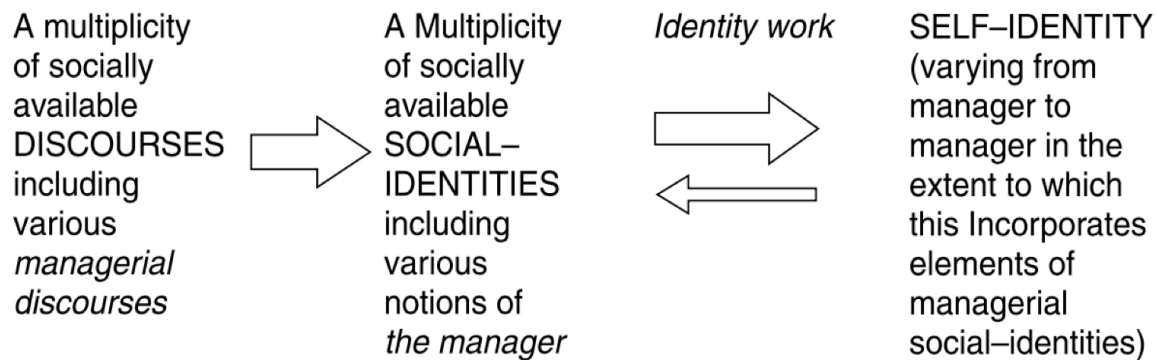
Identitetsarbete, eller *identity work*, har varit ett populärt begrepp inom identitetsforskning i organisationer. Snow & Andersson (1987:1348) definierar begreppet som "*the range of activities individuals engage in to create, present, and sustain personal identities that are congruent with and supportive of the self-concept*". Som en förlängning av detta beskriver Sveningsson och Alvesson (2003:1165) begreppet som "*people being engaged in forming, repairing, maintaining, strengthening or revising the constructions that are productive of a sense of coherence and distinctiveness*". Medvetet identitetsarbete uppkommer från åtminstone en minimal mängd av självtvivel och mottaglighet. Detta beror ofta på en blandning av existentiell oro och den skepticism eller oförenlighet man möts av i möten med andra eller möten vid vår bild av andra. När den bekanta känslan av att "vara sig själv" störs uppstår spänning, ångest, skuld eller skam. En känsla av motsägelse, avbrott och förvirring kan ibland bli genomträngande och ihållande (Alvesson & Willmott, 2002). Detta leder till akut läkande identitetsarbete och eventuellt i terapeutisk form. Om sedan detta identitetsarbete misslyckas kan det resultera i spänningar och risken för sammanbrott uppstår.

Watson (2008) bidrog med ytterligare en definition av identitetsarbete. Han argumenterade för att det bör ges mer analytisk kraft till begreppet genom att lägga till ett element som tar hänsyn till den externa identiteten vid sidan av utformningen av de interna aspekterna. En mer ingående beskrivning av Watsons definition och komponenter i identitetsarbetet beskrivs nedan.

3.3 Watsons trestegsmodell

Watson (2008) är en av de forskare som fördjupat sig i begreppet identitetsarbete i artikeln "*Managing Identity: Identity Work, Personal Predicaments and Structural Circumstances*". I artikeln undersöker han hur två chefer förhåller sig till den sociala identiteten *managerial identity*. Enligt Watson förklaras en människas identitet inte endast av den interna självuppfattningen och han argumenterar för kopplingen till de bredare strukturerna och historiska omständigheterna. Till skillnad från tidigare användning av begreppet identitetsarbete har Watson utvecklat det till att innefatta en tydlig skillnad mellan interna personliga självidentiteter (*self-identities*) och externa diskursiva sociala identiteter (*social identities*). Watson definierar självidentiteten enligt "*The individual's own notion of who and what they are*". Vidare beskrivs sociala identiteter som "[...] *cultural, discursive or*

institutional notions of who or what any individual might be” (Watson, 2008: 131). Sociala identiteter betraktas som en länk mellan socialt tillgängliga diskurser och självidentiteter. Individer relaterar till tillgängliga sociala identiteter genom både sina interna och externa identitetsarbeten.

Modell 1. A ‘three step’ view of the relationship between managerial and other discourses and self-identities

För att förstå relationen mellan de diskursiva aspekterna i det sociala livet och människors personliga delaktighet i skapandet av identiteten beskriver Watson sin trestegsmodell (se modell 1). Denna behandlar sociala identiteter som fokalelement inom de diskurser som människor hänvisar till i sitt identitetsarbete. Diskurser kan beskrivas som en särskild uppsättning språkliga uttryck, uttalanden och begrepp som utgör en helhet av specifika ämnen (Sandberg, 2001). Watson (2008) bygger på Collinsons argument (1992) om att människor formas utifrån de diskurser som omger dem och det finns konkurrerande baser för identifiering. Diskursaspekter personifieras i form av sociala identiteter på ett sätt som gör dem meningsfulla, tillgängliga och tilltalande eller icke-tilltalande för individen. Det är därmed viktigt att förstå det aktiva ”arbetet” i form av diskurser som skapar människors identiteter. Modellen behandlar också hur individer själva gör inslag i sociala identiteter. De har utrymme att tolka eller till och med ändra den roll som ges till dem i ”manuset” av en viss social identitet. Det faktum att modellen hänvisar till många typer av diskurser och sociala identiteter är ett erkännande av de konkurrerande diskursiva influenserna. Det finns många olika, konkurrerande och motsägelsefulla diskursiva påtryckningar och resurser tillgängliga för varje individ i nutidens värld (Giddens, 1991 ref. i Watson, 2008) att en individs identitetsarbete blir oundvikligt. Det skulle exempelvis således inom olika diskurser av ledning finnas en eller flera sociala identiteter av en ”ledare”.

Watson konceptualiserar därmed identitetsarbete enligt följande: *"Identity work involves the mutually constitutive processes whereby people strive to shape a relatively coherent and distinctive notion of personal self-identity and struggle to come to terms with and, within limits, to influence the various social-identities which pertain to them in the various milieux in which they live their lives"* (Watson, 2008: 129). Dock varierar det i hur relativt aktiva och passiva individer är med tanke på de omständigheter där de befinner sig i olika stadier i livet. Identitetsarbete är alltså en mix av intern självreflektion och ett externt engagemang med varierande diskursiva tillgängliga sociala identiteter. Det identitetsarbete som kommer studeras är utifrån de sociala identiteterna *elitidentitet* och *professionell identitet* och de beskrivs i nästkommande avsnitt.

3.4 Studenternas sociala identiteter

Då studien behandlar tre topputbildningar gjordes valet att undersöka hur dessa påverkat studenters identitet utifrån de sociala identiteterna *elitidentitet* och *professionell identitet*. Elitidentitet valdes då det tidigt var ett framträdande tema utifrån hur utbildningarna porträtterat sig. Professionell identitet ansågs passande då en av utbildningarna utgjorde en tydlig profession.

3.4.1 Elitidentitet

Alvesson och Robertson (2006) beskriver elit som ett relativt brett begrepp. De definierar det som att vara bland "de bästa", men inte nödvändigtvis en liten exklusiv grupp av de "allra bästa". Alvesson och Robertson undersöker i sin studie begreppet elitidentitet, eller *elite identity*, inom konsultfirmor där de visar på att elitism kan förekomma genomgående i en hel organisation och inte enbart för en liten dominant minoritet inom en organisation. Föreläsningsvis förklarar de hur skillnaden mellan generella studier inom identitetskonstruktion och deras studie inom elitidentitet på följande sätt: *"We aim to contribute to the understanding of identity construction in terms of 'how we are amongst the best' rather than simply narratives around 'who we are'"* (Alvesson & Robertson, 2006:197).

Alvesson och Robertson hänvisar även till Albert och Whetten (1985) och menar att när identitet formas behöver den inte genomgå något kritiskt verklighetstest, men den måste uppfattas som trolig för den person eller grupp som identifierar sig med identiteten. Ytterligare diskuterar de Hatch och Schultz studie från 2002 att det med undantag från vissa fall krävs någon form av bekräftelse från betydande personer för att en elitstatus ska vara

tänkbar när verkligheten har bytts ut mot fantasier av perfektion och grandiositet. Det krävs alltså någon form av bekräftelse även om den kan vara knapphändig, splittrad och omtvistad. En elitidentitet påverkas och formas av både interna och externa krafter. Internt formas elitidentiteten genom en process av reflexivitet mellan medlemmar i organisationen. Denna reflexivitet hänvisar till kulturella artefakter och normer och värderingar skapas genom varierad symbolisk, strategisk och diskursiv media. I slutändan leder det till att en identitet skapas inom organisationskulturen. Samtidigt formas elitidentiteten genom att individerna söker förstärkning av processen genom att spegla elitidentiteten i externa intressenter och reflekterar därigenom "who we are" (Hatch & Schultz, 2002 ref. i Alvesson & Robertson). Att skapa identiteten innebär alltså en dubbel process där reflektion och spegling ingår.

3.4.2 Professionell identitet

Professionell identifiering hänvisar till i vilken utsträckning en individ inom en profession upplever en känsla av enhet med denna (Hekman, D.R., Steensma, H.K., Bigley, G.A. & Hereford, J.F., 2009). Professioner har betraktats som organiserade yrkesgrupper med en kunskapsnivå av ekonomiskt värde när den appliceras på problem (Macdonald, 1995). Professionell identitet definieras som den relativt stabila och varaktiga konstellationen av attribut, övertygelser, värderingar, motiv och erfarenheter i vilka människor definierar sig i en professionell roll (Schein, 1978 ref. i Ibarra, 1999). Enligt forskning utvecklar individer den professionella identiteten under hela livet (Adams et al., 2006). Under de senaste åren har intresset för professionell identitet vuxit och framförallt kring begreppet *professional identity development* (PID).

Barbara-i-Molinero, Cascon-Pereira och Hernandez-Lara utvecklar ett ramverk över de faktorer som påverkar PID i studien *Professional identity development in higher education: influencing factors* (2016). De beskriver hur en professionell identitet börjar utvecklas innan individer intar arbetslivet och kan reflekteras redan i val av utbildning, som benämns *degree choice* (DC). När studenter börjar sina eftergymnasiala studier utsätts de för diverse världsåskådningar, teorier, färdigheter och språk som är inbäddade i den specifika professionen och som påverkar identitetsutvecklingen. De börjar identifiera sig som tillhörande inom gemenskapen av de som studerar "deras" ämne (Trede et al., 2012 ref. i Barbara-i-Molinero et al., 2016). Faktorerna som påverkar utvecklingen av en professionell identitet sammanfattas nedan.

Social erfarenhet inkluderar familj, vänner, media eller andra sociala aktörer. Individer blir försedda med olika typer av arbetsrepresentationer som kommer från de

kunskaper och attityder som kommuniceras om det (Cohen-Scali, 2003 ref. i Barbara-i-Molinero et al., 2016).

Utbildningskontexten/kandidatutbildningens karaktär kan tolkas som tidigare erfarenheter individer har haft under grundskola och gymnasium som haft ett viktigt inflytande på PID. En viktig karaktär som påverkade professionell identitet var heterogenitet vad gäller både ämnena och de professionella valen. I synnerhet hade heterogenitet en negativ inverkan på utvecklingen av den professionella identiteten eftersom den gjorde det svårt att utveckla en identifiering med en viss och unik bild av yrket. Det visade sig dessutom att yrkets namn påverkade identifieringen med ett visst yrke.

Studenter med tidigare *professionell erfarenhet* kan utveckla en starkare professionell identitet än studenter som inte har det (Adams et al., 2006 ref. i Barbara-i-Molinero et al., 2016).

Det visade sig att studenter valde profession där de *uppfattade kongruens med yrket* kopplat till ens egna värderingar och personlighet.

Personlig utveckling kännetecknas av studenternas uppnående av kompetenser som är relaterade till ett praktikområde, så som professionen.

Demografiska egenskaper kunde påverka. Man fann bland annat att kön påverkar utvecklingen av individernas professionella identitet genom att de inte engagerar sig i en profession kopplat till det motsatta könet.

Slutligen var *förväntade resultat* en faktor. Otydligheten i vissa yrken gör det svårt att hitta en viss bild av dem vilket i sin tur påverkar utvecklingen av en professionell identitet. Professionerna delas upp i två grupper: traditionella professioner (t.ex. medicin), fullt etablerade och erkända av samhället, och nya professioner (t.ex. turism och fritid) och kännetecknas av en osäkerhet kring roller, status och inverkan (Evetts, 2003 ref. i Barbara-i-Molinero et al., 2016). Vad gäller de nya professionerna är det svårare att konstruera en homogen professionell bild och det gör det också svårare att utveckla en identifiering med den. Det finns också en ekonomisk-/arbetssäkerhet som påverkar elevernas val av utbildning och utveckling av professionell identitet.

3.5 Kritisk diskussion kring identitetsteori

Debatterna kring hur identitetsforskning ska ske och teoretiseras är många och intensiva (Brown, 2015). Då denna studies centrala fokus är identiteter och identitetsarbete ser vi ett stort värde i att ta de mest betydelsefulla tvisterna som Brown diskuterar i beaktning vid bearbetning av empirin. Dessa tvister är (a) i vilken utsträckning identiteten är vald eller

tillskriven individer; (b) om den är stabil, evolutionärt anpassad eller flytande; (c) om identiteten är enhetlig och sammanhängande eller fragmenterad och eventuellt motsägelsefull; (d) om identiteten är motiverad av ett behov att skapa positiv mening eller inte samt; (e) om identiteten är motiverad av en strävan efter autenticitet eller inte.

Vidare har det tagits i beaktning att de teorier som används i studien gällande identiteter och identitetsarbete i stor utsträckning har utgått från företags- och yrkesnivå. Detta gäller framförallt teorin om elitidentitet och ytterligare är denna teori mycket knapphändig (Alvesson & Robertson, 2006; Gill, 2015). Försättningsvis undersökte Watsons trestegsmodell (2008) den sociala identiteten chefsidentitet medan denna studie utgår ifrån elitidentitet och professionell identitet.

4. Empiri

De tre utbildningarna som valdes för undersökning var Business and Economics på Handelshögskolan, Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan och Läkarprogrammet på Karolinska Institutet. För bakgrund och beskrivning av utbildningarna samt antagningspoäng till dessa, se bilaga 2.

Då vi valt att anonymisera respondenterna kommer vi i berättelserna att benämna studenter som går Business and Economics med namn som börjar på B, på Industriell Ekonomi med namn på I och studenterna på läkarprogrammet med namn på L. Se bilaga 3 för en sammanställning av samtliga intervjupersoner. För ytterligare läsvänlighet förkortas programmet Business and Economics till B&E samt Industriell ekonomi till INDEK. Vidare förkortas Kungliga Tekniska Högskolan till KTH samt Karolinska Institutet till KI. För att uppnå en djupare förståelse finns fler citat inom samtliga teman i bilaga 4.

4.1 Självbilden innan utbildningen

Avsnittet innefattar studenternas berättelser om deras bakgrund samt huruvida de identifierade sig själva som topppresterande redan innan utbildningen.

Det framgår tidigt att studenterna identifierade sig med att vara högpressterande inom diverse områden innan de började utbildningen. Som ett resultat av de höga antagningspoängen till utbildningarna fanns en självbild hos samtliga att vara framgångsrika inom just studierna. Förutom framgång i studier hade flera av respondenterna elitsatsat inom en viss sport.

“Jag är före detta professionell fotbollsspelare men gick sedan över till en mer entreprenöriell satsning.” - Billy

“Jag har alltid sett mig själv som bäst i skolan, så jag är väl så som person sedan innan. Har alltid velat satsa mot det bästa och jag tror det kommer mycket från min tidigare elitsatsning i hockey.”

- Ivan

4.2 Anledningar till varför man valde utbildningen

Avsnittet behandlar skälen till varför studenterna fann intresse i att läsa utbildningen och vad som var viktigt för dem i val av utbildning och skola.

På frågan varför man valde den specifika utbildningen vid en viss skola kunde det tydas en relativt klar skillnad mellan utbildningarna. Lärarstudenter från KI hade en enad åsikt om att de inte var bundna till just KI utan även hade kunnat tänka sig läkarprogrammet vid ett annat universitet samt att det fanns en stark strävan för människor och ett stort fokus på själva läkaryrket. De visade också på en hög grad av ödmjukhet när de motiverade valet av utbildningen.

“Jag valde läkarprogrammet för att jag var intresserad av dels människor och det sociala, men också hur det faktiskt funkar i kroppen liksom. Och läkaryrket har ett väldigt gott rykte, men det är egentligen skitgöra liksom. [...]. Men jag valde det för att det är ett väldigt stort universitetsnamn internationellt. Men hade jag inte kommit in på KI hade jag lika gärna valt Göteborg eller något sånt” - Lisa

Utbildningen på Handelshögskolan skiljde sig från övriga utbildningar då samtliga respondenter uttryckte att de valde utbildningen eftersom de inte var säkra på vad de skulle söka samt att de sökte den utbildning med högst antagningspoäng. Samtliga studenter hade uppfattningen att det var en bra och bred utbildning, men menade också att en annan ekonomiutbildning inte hade varit aktuell om studenten inte kommit in på Handelshögskolan.

“Jag hade absolut inte valt en annan ekonomiutbildning. Om jag gjort mitt val nu och inte kunnat välja Handels hade jag valt data på KTH. Jag tror Handels är 2/3 människor som väljer Handels för att Handels är Handels och 1/3 för att man är väldigt intresserad av ekonomi. Jag är absolut en av de 2/3.” - Billy

Intervjuerna från INDEK på KTH gav en mer splittrad bild av varför studenterna valt utbildningen och trots att de ansåg att INDEK var en prestigefylld utbildning kunde det samtidigt tydas ett starkt intresse för kursinnehållet.

“Sommaren till ettan läste jag på om INDEK och kände att det var jävligt bra. Primärt för jag har ett stort teknikintresse kombinerat med ett ekonomiintresse.” - Ismael

4.3 Stereotyper

Detta avsnitt är uppdelat i tre delar. Första punkten exemplifierar hur externa krafter förstärker och påverkar bilden av den stereotypiska studenten vid den specifika utbildningen.

Detta är krafter som kommer utifrån. Andra punkten syftar till den interna påverkan från olika parter inom utbildningen. Sista punkten behandlar hur studenter på olika sätt anstränger sig för att leva upp till den uttalade stereotypen.

Genomgående för alla utbildningars stereotyper var att de beskrevs som smarta, ambitiösa om målinriktade. Bortsett från det varierade stereotyperna inom utbildningarna och så även hur pass tydliga de var. B&E på Handelshögskolan var otvivelaktigt den utbildning med den mest enhetliga bilden av stereotypen. Stereotypen av en INDEK-student låg relativt nära B&E-studenten, men det fanns en större variation och medvetenhet om en heterogen grupp. Medvetenheten om en heterogen grupp var även något som genomsyrade beskrivningen av en läkarstudent vid KI. Föreläsningsvis förändrades läkarstudenternas initiala bild av den stereotypiska studenten om att vara hetsig och konkurrensinriktad fort medan den på B&E, samt till viss del INDEK, hölls vid liv under hela utbildningen.

4.3.1 Påverkan utifrån

För B&E på Handelshögskolan var påverkan utifrån mycket entydig och information kunde framförallt hämtas genom släkt och bekanta, men också från media i form av nyheter, film och böcker. Studenterna porträtteras ofta som överklass, framgångsrika och viljan av att "bli något".

"Eftersom jag inte är från Stockholm tror jag att den första bilden jag fick var från Snabba Cash där huvudpersonen försöker leva upp till bilden av att vara överklass. Snygga, smarta och rika. [...]. Jag var nog lite nervös att det var bara stockholmare från fina familjer. Liksom 'gud kommer jag ha råd att hänga med alla?'. " - Beatrice

Vad gäller stereotypen hos INDEK på KTH visades en splittrad uppfattning. Vissa studenter drog kopplingar till B&E på Handelshögskolan och den typiska studenten som gick där. Andra hade inte lika klar bild av den stereotypiska studenten, men det fanns en uppfattning om en viss snobbighet samt en kontrast mot andra KTH-program.

"Man hör ju från sina vänner att INDEK bara är människor som inte kommer in på Handels. [...] INDEK skiljer sig ju från de andra utbildningarna på KTH. Alla program hatar ju typ INDEK, för att vi ser oss själva vara mycket bättre än andra program och för man förväntas typ bli chef." - Ivan

Hos läkarstudenter på KI fanns en föreställning om höga prestationer inom utbildningen med stor konkurrens och smarta människor. Att gå en utbildning på just Karolinska Institutet gjorde att studenter drog kopplingar till den framstående forskningen som gjorts där samt anknytningen till Nobelpriset.

4.3.2 Påverkan inifrån

Inom både INDEK på KTH och läkarprogrammet på KI gavs det uttryck för att studenterna utgjorde en väldigt heterogen grupp av människor där de flesta kom från olika bakgrunder. Denna heterogenitet innebar en mindre uppbyggnad av en specifik stereotyp inom utbildningarna. Inom INDEK på KTH betonade alla studenter att utbildningen både fokuserade på ämnen inom ekonomi och teknik vilket resulterade i en större blandning av människor. Trots att läkarprogrammet på KI fokuserar på ett specifikt yrke menade studenterna att det var en heterogen grupp med olika intressen och att man kunde specialisera sig inom många olika områden.

“Vissa är programmeringsnördar, några andra är mattesnillen och de är inte särskilt karriärsdrivna. Vissa tycker att det är bäst att komma in på McKinsey, Bain, BCG och sedan finns det vissa som vill komma in på Scania eller Ericsson och riktiga ingenjörsgrejer. Så det diffar ganska mycket.” - Isac

Vidare talades det på KTH om en tydlig hets kring betyg och karriär. Det fanns en uttalad stress bland andra studenter om att inte hamna under ett visst betygssnitt samt ett fokus på att hitta en tillräckligt prestigefull arbetsgivare.

Hos läkarstudenter på KI förändrades bilden av den stereotypiska studenten av att vara väldigt prestigestyrd och konkurrensfokuserad ganska fort då det lades mer fokus på den framtida läkarrollen, att vara ödmjuk och “en god människa”.

“ [...] folk är ju väldigt nördiga. De kan gå igång på ett litet protein i levern och det kan vara diskussionsämnet en hel lunch. Alla är ju så sjukt snälla. Jag tror typ aldrig jag har träffat en student som inte är genuint jättesnäll.” - Laura

På B&E på Handelshögskolan möttes studenterna av att man tidigt fick höra att man tillhörde eliten, vilket kunde stressa vissa. Studenter exemplifierade hur olika professorer gjorde uttryck för att studenterna var bland de bästa, exempelvis genom jämförelser med andra utbildningar eller att påpeka att studenterna skulle ha specifika yrken när de gick ut. Vidare

förekom det att benämningen "Handelsstudenten" användes i olika övningsuppgifter där de beskrevs som en utexaminerad student med hög lön. Studenterna beskrev att en Handelsstudent innebar mer än att bara göra bra ifrån sig i studierna. En student beskrev att eleverna på Handelshögskolan var "superhumans", och menade att det fanns en föreställning om att "göra allt". Det fanns förväntningar på att man utöver att vara smart också skulle vara snygg, social och rik.

"Första lunchen frågade de [andra studenterna] vad vi tyckte om ostron, vart vi klipper oss och menade att man inte kan klippa sig vart som helst. [...]. Stereotypen som jag tänker är att gå runt med märkeskläder, väldigt fixad och snygg. Man har koll på läget, har internship på Goldman Sachs eller McKinsey eller något sånt där. En människa som kan ha ett heltidsjobb, starta ett extraföretag, pluggar, åker till Alperna och hinner med en blowdry." - Bianca

4.3.3 Att passa in i stereotypen

Hos B&E-studenterna såg man tidigt vad och hur mycket andra studenter gjorde och man försökte efterlikna dem. Som tidigare beskrivits innebar det ofta prestationer inom olika typer av områden. Det kunde handla om att få vissa typer av kårprojekt där det också fanns en tydlig hierarki i vilka projekt man skulle vara med i. Ytterligare handlade det om att passa in i mallen av vilka yrken som var accepterade. Flera av studenterna hade svårt att tydligt kunna motivera val av exempelvis kårprojekt eller yrke utifrån intresse utan ofta handlade det mer om något man "borde göra". Flera studenter beskrev hur de på grund av förväntningar pluggade heltid, jobbade och var med i kåren trots att de egentligen inte hade tid.

"Det var ett internship inom investment banking som jag gjorde. [...]. Jag vettefan varför jag sökte det egentligen. Jag var väl ändå någonstans nyfiken på investment banking och gick väl den vägen andra på Handels gick." - Benjamin

Ofta skapades en förtvivlan över att inte räcka till. Samtliga studenter kunde nämna att den generella stressen och ångesten på utbildningen var hög. Två av de kvinnliga respondenterna berättade om att kraven kring att passa in påverkat dem i så hög grad att det inneburit former av mental ohälsa.

“Jag kände mig helt utestängd från Handels så då flyttade jag hem. Sen bestämde jag mig för att köra på igen, och hur bra gick det? Jag gick in i väggen... Eller fick tendenser till utmattningsdepression. Sammanlagt har jag inte mått bra.” - Bianca

Liknande erfarenheter och känslor kunde finnas hos INDEK-studenterna. Många hade en klar bild av karriären och vad som passade utbildningen. Även här nämnde studenter att det ledde till stress och ångest på utbildningen. Management consulting var ett yrke som samtliga respondenter nämnde. Dock var utbildningen inte i lika hög grad fokuserad på kår och andra områden utan mest på själva prestationen inom utbildningen och framtida yrken.

“Jag hade en dipp i trean och visste inte varför jag gjorde det här riktigt. Jag kände att jag var stressad och hade en identitetskris. ‘Är det här verkligen jag?’. Jag sökte utbildningen för att den var bred, men det finns två ganska tydliga spår: antingen managementkonsult eller investment banker. [...] och om alla vill in där så kanske jag också vill det? [...]. Då vart det förvirrat. Jag började nog söka grejer som jag själv nog inte ville. [...] jag visste inte vad en managementkonsult eller investment banker var innan jag började.” - Ida

Dock så innebar blandningen av teknik och ekonomi och i sin tur den heterogena gruppen en förståelse för att det fanns flera vägar att gå och studenter visade på en acceptans gällande detta.

För läkarstudenter på KI kände sig respondenterna “hemma” på utbildningen relativt snabbt. Den stereotyp man försökte passa in i handlade mer om att bete sig som en läkare och att vara en god människa. Samtliga respondenter gav beskrivningen att en läkarstudent innebar att vara snäll och en god människa, vilket också studenterna beskrev sig som. Dock berättade en av de intervjuade om en press och förväntning på att vara just en god och snäll människa som alltid skulle välja andra innan sig själv.

“Det finns en kultur att skälet att man vill bli läkare är för man alltid velat bli det, för man vill hjälpa människor, för man vill göra gott och man ska vara en oegoistisk människa. Fast det finns så många som pluggar av andra skäl som till exempel att det är trygghet, man får oftast jobb, det är relativt bra betalt och man kan jobba vart som helst i världen. Det är alltid en etisk och moralisk fråga. Om man har en till patient fast man verkligen måste gå så förväntas man ta den. ‘Du kan väl hjälpa henne, hon är ju sjuk’. Man är en dålig människa om man säger nej.” - Leo

4.4 Konkurrens: en del av kulturen

Detta avsnitt behandlar hur konkurrensen uppfattas på utbildningarna. Studenterna diskuterar vilka områden man konkurrerar på och anser viktiga inom respektive utbildning.

Det fanns välkända konkurrensområden bland studenterna på B&E och vid sidan av bra betyg eftersträvas specifika kårprojekt, internships och utbytesplatser. Det fanns en tydlig jakt på prestige inom alla dessa områden. Studenterna kände krav och ofta en viss uppgivenhet kring att nå dessa prestigefyllda platser. Studenterna berättade att de tidigt fick reda på vilka företag som var eftersträvansvärda och att det krävdes höga betyg för att få en plats på dessa företag. Ytterligare framkom stressen om att lyckas snabbast och att det underlättade med bra betyg då. Det fanns även starka tendenser till stress vad gäller faktorer som utseende, resor och boende.

“Jag känner att det skulle vara nice att ha ett bra internship över sommaren. Men jag har ändå ett CV utan ett glapp. De som har löst de här häftiga internshipen... Då blir jag lite avundsjuk. Jag hade ju också gärna haft det.” - Beatrice

Liknande gäller för studenter på INDEK, men det talades främst om internships och stressen kring dessa startar oftast senare i utbildningen. Många upplevde även att stressen dämpades på grund av att utbildningen var under fem år. Det var inte heller samma konkurrens vad gäller kår och utbyte. Bra betyg var dock något som var viktigt. Samtliga respondenter nämnde konkurrens i att komma in på rätt managementkonsultföretag. Det fanns också en tydlig vetskap hos studenterna vilka företag som inte var tillräckligt prestigefyllda.

“Ja vi snackar mycket om ‘Tier 1’ och ‘Tier 2’. Skulle man få jobb på KPMG är det inte så jävla hett eller PwC eller Accenture. Det är en definitiv grad av acceptans kring vilka man kan gå till.” - Isac

Att det endast finns “godkänt” och “icke godkänt” minskar konkurrensen markant på läkarutbildningen. Kulturen var starkt kopplad till yrket och visade sig redan under första terminen. Det fanns uttalat att man skulle hjälpa varandra för att alla ska bli “bra” läkare. Det handlade inte om att studera för att få bra betyg eller för att få ett speciellt jobb utan istället för att bli en skicklig läkare.

“ [...] det gör ju att studenter hjälper varandra. Folk tävlar ju inte mot varandra för det finns inget sånt. De som är väldigt duktiga hjälper de som har det svårare för det finns ingen prestige i det. Speciellt om du skulle försöka fälla krokben för någon på en tenta för då kan ju någon patient om några år råka illa ut. Det är väldigt speciell information som man inte vill ska bli fel och därför vill man undvika konkurrensen, plus att det finns jobb för alla” - Leo

4.5 Kopplingen till framtida yrke

Detta avsnitt behandlar hur respondenterna redan tidigt i utbildningen kände koppling till de yrken de förväntas arbeta inom.

Det fanns en gemensam uppfattning hos studenterna på B&E vilka yrken som var åtråvärda, men studenterna uttalade ändå stor bredd av möjliga inriktningar att välja. Det fanns generellt sett en vilja i att välja ett statusfyllt jobb där man tjänade mycket pengar. De två tydligaste inriktningarna som samtliga studenter nämnde var investment banking och management consulting. Tre av respondenterna nämnde även entreprenörskap som eftersträvansvärt, men det innebar samtidigt ett fokus på att lyckas och framgångsrika företag som Klarna nämndes i samband med detta.

“Men jag ville ju direkt plugga, jag ville gå till Goldman Sachs, sluta på Goldman Sachs, ut och resa lite och sen fanns det ingen plan efter det. För mig handlade det rent om en hygienisk faktor – vilket jobb ger bäst betalt efter graduation? Det var bara det som spelade roll. [...]. Alltså om du inte vet vad du ska göra efteråt kommer du alltid tänka att ‘consulting låter kul’, eller ‘jobba på bank/finans låter kul’. Generellt är det ju fortfarande banking och consulting som gäller” - Bastian

Även för INDEK-studenter fanns en entydig bild av vilka yrken som ger status och samtliga studenter nämnde företagen McKinsey, Bain och BCG som eftersträvansvärda. Dock fanns det även en medvetenhet bland de intervjuade studenterna att det var flera som strävade åt mer tekniska yrken kopplade till programmering eller rena ingenjörsyrken, som att exempelvis jobba på Ericsson eller Scania.

“Det finns ju ‘The Big Three’ som är Mackan, BCG och Bain. Bank är också definitivt en grej.”
- Idina

Läkarutbildningen skilde sig från de andra två utbildningar på grund av specialiseringen på ett specifikt yrke. Istället för vilket yrke studenterna skulle välja handlade det istället om specialiteter. De flesta respondenter från KI visade ett motstånd vad gäller att uttala någon

status kopplad till vilken specialitet man valde. Alla studenter uttryckte på något vis att det var viktigt att göra det som man var intresserad av och brann för.

“Jag har väldigt stor respekt för alla yrkesval inom läkaryrket. [...] men det är också så här att det finns så mycket att jobba med och alla är intresserade av olika saker. Det finns inget som är ‘the ultimate goal’ för alla. Alla har sina egna ultimate goals, så det är svårt att säga att någonting skulle vara coolare än något annat för vill man jobba med geriatrik och får ett jobb där, så är det ascoolt även om det inte är det jag vill göra.” – Lukas

Senare i intervjuerna kunde dock samtliga uttala en entydig ranking av de olika specialiseringarna.

“Ja, gud ja, det känns som ganska gammal ihållande status. Psykiatrin i botten, alla kategorier spelar liksom ingen roll. De som är i toppen är typ neurokirurger, handkirurger. Det beror med på vad som är status internt och externt, men neurokirurger är typ högst status över lag. Det är ju för det är så väldigt pilligt och svårt att bli duktig i.” - Leo

5. Analys och diskussion

Avsnittet behandlar de empiriska resultaten utifrån den teoretiska referensramen. Med syfte att besvara forskningsfrågorna genomförs en analys kopplad till sociala identiteter, identitetsarbete och slutligen en sammanfattning och diskussion utifrån Watsons trestegsmodell.

5.1 Elit och profession som sociala identiteter

Nedan beskrivs de byggstenar som utgör de sociala identiteterna och hur respektive utbildning först kan kopplas till elitidentitet och sedan professionell identitet. Vi märkte tidigt att B&E-programmet på Handelshögskolan var framträdande på grund av den starka kopplingen till elitidentiteten, vilket har gjort att denna utbildning diskuteras först i analysen och blir en referens för jämförelse med de två andra utbildningarna.

5.1.1 Business and Economics på Handelshögskolan

Bland studenter på B&E fanns en genomgående identifiering med att vara bland de bästa. Bortsett från goda studieresultat strävade studenterna efter att ingå i diverse aktiviteter. Byggstenarna för elitidentitet sträckte sig därmed över flera aspekter, som exempelvis att gå med i kåren, få ett tillräckligt bra jobb och klä sig "rätt". Vidare innefattade elitidentiteten att komma in i vissa branscher så som management consulting eller banking. En förutsättning för att elitidentitet ska uppstå är erkännande från betydande externa intressenter (Hatch & Schultz, 2002 ref. i Alvesson & Robertson, 2006), vilket erhöles av framtida potentiella arbetsgivare och andra betydelsefulla personer i närheten. Det var även tydligt att elitidentitet uppstod både genom intern reflexivitet bland medlemmar i organisationen och genom spegling i externas ögon (Hatch & Schultz, 2002 ref. i Alvesson & Robertson). Den interna reflexiviteten kunde avläsas genom att studenterna beskrev medstudenter som supermänniskor som var både intelligenta och socialt skickliga. Dessutom fanns hänvisningar till andra gemensamma värderingar och normer, så som val av yrke och livsstil. Spegling i externa uttrycktes genom jämförelser med ekonomistudenter från andra universitet och kommentarer från personer som implicerade att studenten var mer framgångsrik än andra studenter. Dessa kommentarer berörde de byggstenar som ovan nämnts.

En analys görs också utifrån faktorerna om professionell identitet av Barbara-i-Molinero et al. (2016). Först och främst anses en ekonomiutbildning vara relativt bred och det

var många av studenterna som antydde att detta var en av anledningarna till att de valde programmet. Det kan därmed anses att utbildningen inte har en tydlig framtida profession. Trots detta var samtliga intervjupersoner eniga i att de traditionella professionerna management consulting och banking var åtråvärda. Det finns därmed en splittrad uppfattning kring hur heterogen/homogen utbildningen kan anses vara vad gäller profession, vilket skulle ha försvagat identifieringen. Det kan dock diskuteras huruvida professionerna management consulting och banking snarare styrs av status och att vara en del av eliten än intresset och identifieringen med professionen i sig. En tolkning kan därmed vara att en eventuell professionell identifiering skapas som en följd av elitidentiteten. Vidare finns en stark social erfarenhet (Cohen-Scali, 2003 ref. i Barbara-i-Molinero et al., 2016), men det som studenter har påverkats av från externa parter i form av rykten, rekommendationer och media är mer kopplat till skolan och inte utbildningen och professionerna i sig. Vidare fanns en uttalad värdering kring betydelsen av att vara bland de bästa och att specifika professioner ledde till detta, vilket också främst skulle tyda på identifieringen med eliten snarare än med professionen.

5.1.2 Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan

Studenterna på INDEK uttryckte en större variation kring identifieringen av att vara bland de bästa där byggstenarna för elitidentiteten inte var lika uppenbara. För de som hade en vilja att vara bland de bästa innebar för INDEK-studenter, liksom för B&E-studenter, att lyckas få ett statusfyllt jobb samt att uppnå höga betyg. För studenterna var det även här tydligt kring vilka två spår utbildningen ledde till, vilket var management consulting eller banking. De studenter som identifierade sig med att vara bland de bästa hade fortfarande insikter om att det fanns en stor variation av studenter och därför förekom inte samma reflexivitet som det fanns bland B&E-studenter. Erkännandet av externa intressenter fanns särskilt hos arbetsgivare. Dock fanns inte det externa erkännandet i lika hög grad som för B&E-studenter, då studenterna uttryckte att det förekom att externa personer saknade vetskap om utbildningen.

Vad gäller INDEK-studenters benägenhet till att identifiera sig med en viss profession kunde denna liknas B&E-programmet på Handelshögskolan. Det talades mer kring vilka specifika företag inom management consulting som var åtråvärda. Det fanns dock ett större uttalande om heterogenitet vid val av profession, då utbildningen även innefattade teknikämnen. Detta skulle därmed kunna försvaga en utveckling av den professionella identiteten. Sammantaget kan det dras liknande resonemang som för B&E-studenter kring hur det snarare är elitidentiteten som påverkar en eventuell identifiering med en profession.

5.1.3 Läkarpogrammet på Karolinska Institutet

Hos läkarstudenterna på KI var byggstenarna för elitidentiteten inte alls framträdande. Redan vid början av intervjun var det många av studenterna som uttryckte att de var obekväma med identifieringen kring elitism. Identifiering med framgång och karriär var markant mycket lägre och det fanns alltså inga säregna värderingar och handlingar kopplade till att vara de bästa.

Samtliga studenter visade istället för elitism en identifiering med läkaryrket tidigt i utbildningen. De byggstenar som utgjorde den professionella identiteten var framförallt kopplade till personlighetsdrag. Att vara en läkare innebar för många att vara snäll, oegoistisk och en vilja att hjälpa andra. Läkarutbildningen har dessutom en tydlig profession, vilket skapar en homogenitet i framtida professionsval och förenklar utvecklingen av identifieringen med yrket. Professionen antas också ingå i de så kallade traditionella professionerna och denna tydlighet och förståelse för vad det erkända läkaryrket innebär förenklar utvecklingen ytterligare. Det kunde också tydas ett annat sätt att se på personlig utveckling inom utbildningen då det fanns en motivation till att vilja ha en berikad kunskap inom läkarämnena. Man ville bli en bra läkare och det var den främsta anledningen till att man studerade flitigt, vilket också ansågs som en kontrast till B&E och INDEK som gjorde det för att uppnå goda betyg. En ytterligare faktor som stämde överens med teorin var den trygghet utbildningen stod för. Samtliga respondenter var inte särskilt oroliga över framtiden eftersom det alltid skulle finnas en efterfrågan av läkare. Denna arbetssäkerhet underlättade ytterligare identifieringen med professionen.

5.2 Elitidentitet och professionell identitet inom utbildningarna utifrån SIT

Elitidentiteten var överlägset den framträdande sociala identiteten hos B&E-studenter, men även hos INDEK-studenter. Därför har vi valt att fortsättningsvis fokusera på just elitidentiteten när det gäller dessa utbildningar. Initialt ville vi även undersöka om det fanns en elitidentitet hos läkarstudenter och kom fort fram till att denna inte var stark hos läkarstudenterna på KI. De visade istället på en identifiering med professionen, vilket gjorde att vi tog beslutet att fortsättningsvis analysera läkarstudenter och deras identitetsarbete utifrån professionell identitet.

Social Identity Theory (SIT) ger en förståelse för varför individer identifierar sig med en viss social identitet och utifrån specifika faktorer kan vi analysera till vilken grad de identifierar sig med denna.

5.2.1 Business and Economics på Handelshögskolan

B&E-studenterna visade på stark identifiering med elitidentiteten. Studenterna visade på hög grad av den första faktorn *säregenhet*, så som vikten att vara bland de främsta (Oakes & Turner, 1986; Tolma 1943, ref. i Ashforth & Mael, 1989). Dock rörde de mest distinkta värderingarna överklass och elitism. Det fanns även *prestige* i att vara en del av gruppen och det fanns en vilja att vara förknippad med gruppens framgång och status. Då ökning av självkänslan är en anledning till att människor identifierar sig med olika grupper är gruppens starka prestige en förklaring till varför identifieringen med att vara en Handelsstudent är så stark. Slutligen kan den starka identifieringen med gruppen förklaras genom existensen av *out-groups*, alltså grupper som Handelsstudenter inte identifierar sig, men jämför sig med. Exempelvis fanns en medvetenhet om andra ekonomiutbildningar i Stockholm som skiljde sig från B&E genom att inte anses lika prestigefyllda. Att många respondenter relaterade till gruppen som homogen trots att utbildningen öppnar upp för många olika yrkesval kan förklaras genom *out-groups*.

5.2.2 Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan

Då det ingår både teknik och ekonomi i utbildningen fanns en större variation av gruppens värderingar om att vara bland de bästa vilket ledde till att graden av *säregenhet* inte var lika stark. Dock uttrycktes det från flera studenter att utbildningen hade distinkta värderingar gentemot andra utbildningar på KTH då de menade att kulturen skilde sig mot de övriga utbildningarna. Uppfattningar kring gruppens *prestige* varierade också. Två respondenter ansåg att gruppen hade mycket hög prestige och det var de som visade starkast indikationer på att identifiera sig med att vara en INDEK-student. Det fanns inga tendenser till jämförelser med liknande utbildningar på andra universitet vilket skulle kunna påverka att studenterna upplevde gruppen som heterogen och det förekom alltså inga tydliga *out-groups*. Dock fanns det som tidigare nämnt en jämförelse och konkurrens med andra utbildningar på KTH som ökar graden av identifiering med gruppen.

5.2.3 Läkarprogrammet på Karolinska Institutet

I analys av läkarstudenternas identifiering med en professionell identitet fanns en hög grad av *säregenhet* i värderingar och handlingar. Samtliga studenter uttryckte starka värderingar kopplat till personlighet och beteende. Graden av gruppens *prestige* var något som studenterna ville undgå att uttrycka då den inte överensstämde med de värderingar som

professionen innebar. Dock fanns det prestige i att vara en god läkare och att hjälpa andra. Stoltheten i att en dag kunna presentera sig som läkare stärker identifieringen med gruppen. Det fanns ingen tydlig *out-group* eller konkurrens kopplad till just läkarutbildningen på KI gentemot andra läkarutbildningar, vilket kan förklara varför många uttryckte att gruppen var heterogen. Kopplat till identifieringen med läkaryrket fanns det dock tydligare *out-groups* i form av andra yrken där läkaryrket skiljer sig avsevärt, vilket förklarar den höga graden av identifieringen med professionen.

5.3 En sammanfattning och diskussion utifrån Watsons trestegsmodell

Slutligen kan analysen sammanfattas och tydliggöras genom Watsons trestegsmodell där han förklarar det interna och externa identitetsarbetet (Watson, 2008).

Den interna aspekten, självidentiteten, definieras som individens egna uppfattning om vem och vad denna är. Dock visade det sig vara svårt att observera självidentiteten utifrån intervjuerna och det kan diskuteras huruvida självidentiteten istället kan ses som ett pågående projekt som är svår att skilja från ett kontinuerligt identitetsarbete. Det framträdande mönstret var att de flesta redan innan utbildningen hade en självbild av att vara toppresterande och ambitiösa samt snälla och hjälpsamma för läkarstudenterna. Det gick dock inte att bevisa huruvida dessa egenskaper var en del av självbilden eller ett redan pågående identitetsarbete. Valet av utbildning skulle i sådana fall kunna tolkas som en fortsättning på identitetsarbetet då det utgör en handling som förstärker självbilden.

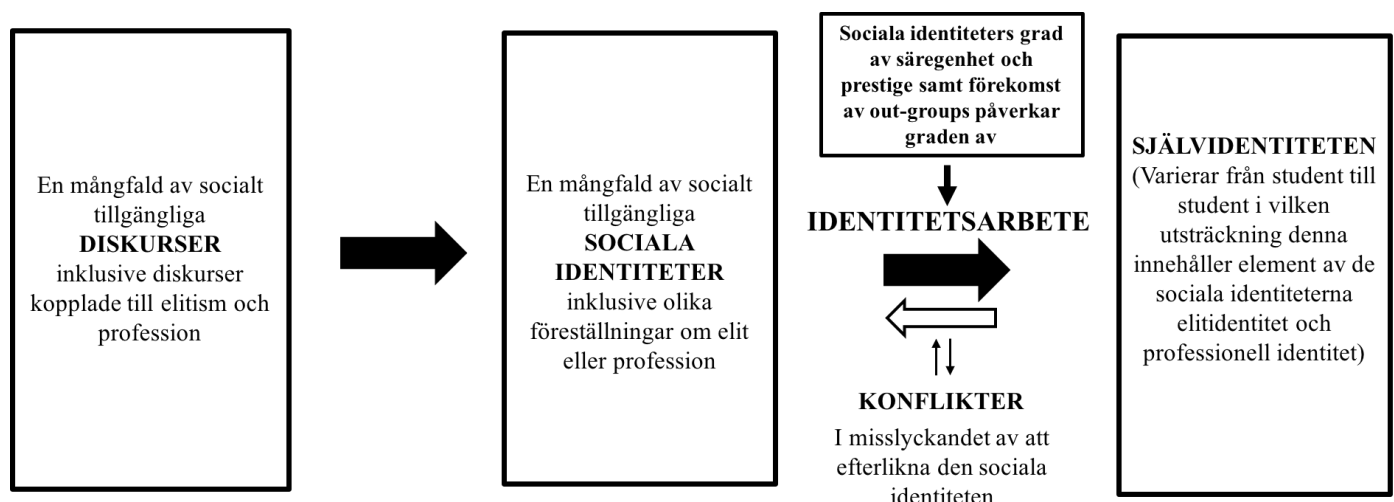
De externa aspekterna hänvisar till diskurserna som personifieras i form av sociala identiteter. Inom de olika utbildningarna fanns det tydliga diskurser som skapar de byggstenar för elitidentitet och professionell identitet som tidigare nämnts. Sociala identiteter ses som en länk mellan tillgängliga diskurser och självidentiteten. De stereotyper som beskrevs utgjorde de sociala identiteterna elitidentitet samt professionell identitet. Dock fanns en skillnad i hur tydliga dessa ansågs vara.

De interna och externa komponenterna påverkar i sin tur respektive students identitetsarbete och relaterar till byggstenarna inom de sociala identiteterna. Identitetsarbetet kan tolkas som studenternas insatser för att skapa en så enhetlig bild av sig själva utifrån dessa sociala identiteter.

Det framgick att desto tydligare social identitet desto kraftigare och aktivare identitetsarbete. Det uppstod ofta oro och spänning i jämförelser mellan de "krav" i form av byggstenar som de sociala identiteterna innebär och studenternas egna förmåga. Dessa olika spänningar kan sedan leda till en typ av "identitetskonflikt". På B&E antogs man göra "allt"

och det innebar att det fanns många områden där identitetsarbetet kunde misslyckas. När studenterna inte lyckades få tillräckligt bra betyg, kårprojekt eller jobb uppstod sådana identitetskonflikter. Liknande gällde för INDEK-studenterna. Dock visades en större splittring kring byggstenarna och deras betydelse. För studenterna som delade uppfattning om det snäva valet av arbetsplats antogs identitetsarbetet och att uppnå elitidentiteten större och mer krävande. De konflikter som uppstod för studenterna på B&E samt INDEK förvärrades vid jämförelser med andra högpresterande studenter och detta resulterade i självtvivel. Detta självtvivel skapar en existentiell oro och en känsla av att “inte vara sig själv” vilket kan leda till aktivare identitetsarbete. När detta identitetsarbete återigen misslyckades genom att studenterna på olika sätt inte nådde upp till förväntningarna, exempelvis inte klarade en tenta, kunde det leda till sammanbrott.

Slutligen var läkarstudenters identitetsarbete kopplat till professionell identitet mer en fråga om att uppvisa en viss personlighet som ansågs gälla för läkaryrket. Omfattningen av identitetsarbetet ansågs vara relativt liten då majoriteten av studenterna antydde att de hade samma typ av värderingar och självbild innan utbildningens början. Dock visade vissa studenter på ett större identitetsarbete och att det ibland var krävande att alltid vara tillgänglig för att hjälpa till. Två studenter nämnde dessutom att misslyckande i början av utbildningen ledde till sammanbrott, men beskrev att detta avtog tidigt under utbildningen. Detta kan förklaras genom att de hade en identitet kopplad till att prestera under tidigare skolgång, men att denna sedan byttes ut mot en identifiering med läkarprofessionen.

Modell 2. En trestegsmodell utifrån studenters identitetsarbeten kopplade till elitidentitet och professionell identitet

5.4 Ytterligare diskussion

Samtliga respondenter på B&E samt INDEK var eniga i att studenter generellt sett var stressade och mådde dåligt på utbildningen. Trots detta var det få som berättade om sina personliga erfarenheter och det kan diskuteras om detta berodde på viljan att upprätthålla bilden av den ideala studenten. Ett sådant upprätthållande kan i sig tolkas som en del av själva identitetsarbetet. Liknande identitetsarbete kunde tydas hos läkarstudenter vid frågor kopplade till status och prestige. Det var viktigt för deltagarna att ingen inriktning skulle ses som bättre än den andra, men efter en förfrågan om att ranka dessa utifrån prestige var svaren identiska. Detta visar ytterligare på varför elitidentiteten inte var förekommande hos läkarstudenter då den krockar med värderingarna kopplade till deras starka professionella identitet.

Studenterna från de olika utbildningarna benämnde sig själva på olika sätt. Medan benämningen läkarstudent är kopplad till profession hänvisar INDEK-studenten till utbildningen och Handelsstudenten till skolan. Det kan diskuteras om anledningen till detta beror på faktorerna i SIT och att val av vilken dimension av topputbildningen studenterna identifierar sig med beror på vilken dimension som har de mest säregna värderingarna, högst prestige och tydligast outgroup. Faktumet att Handelshögskolan endast har två utbildningar kan vara anledningen till att de inte behöver särskilja sig i samma utsträckning från grupper som exempelvis INDEK på KTH där det finns fler utbildningar.

Fortsättningsvis kan det analyseras kring några av de pågående diskussionerna som nämnts i den kritiska diskussionen av identitetsteori (se punkt 3.5). Då studien har skett under en begränsad tid är frågan kring om identiteten är stabil eller flytande svår att besvara. Eftersom Watsons teori och identitetsarbete antar att identiteten kan ses som ett pågående projekt har även vår studie utgått från antagandet om en dynamisk identitet. Då vi inom identitetsarbetet har diskuterat hur spänningar uppstår när beteenden eller aktiviteter inte stämmer överens med den önskade identiteten kan det diskuteras kring hur individerna eftersträvar en enhetlig identitet, men att den är svår att uppnå. Dock kan den eventuellt vara fragmenterad på grund av olika intressen, men inte motsägelsefull.

6. Slutsats

Vi ville genom studien undersöka fenomenet hur topputbildningar påverkar studenters identitet. Genom respondenternas berättelser kan det konstateras att studenternas identiteter påverkas genom existensen av olika sociala identiteter. Att de sociala identiteterna som existerar skiljer sig och är olika omfattande gör att utbildningarna har olika påverkan på studenterna. Trots att samtliga utbildningar tillhör erkända skolor samt har höga antagningspoäng skilde sig påverkan på identiteten hos studenterna. I de utbildningar som var kopplade till ekonomi fanns en tydlig länk till elitism medan det på yrkesutbildningen läkarprogrammet fanns en koppling till själva professionen. Dessa sociala identiteter består av olika byggstenar och diskurser som skapas både internt, men också av externa krafter. Studenterna visar sedan på olika beteenden och aktiviteter som skapas med anknytning till dessa byggstenar för att förhålla sig till de sociala identiteterna. Dessa vedertagna aktiviteter utgör i sin tur identitetsarbetet vilket skapar essensen. Fortsättningsvis kan det konstateras att de typer av identiteter som i tidigare forskning har visats inom olika prestigefyllda yrken uppstår redan på universitets- och högskolenivå. Anledningen till att studenter så starkt identifierar sig med dessa topputbildningar eller prestigefyllda yrken beror på att de tillhandahåller säregna och distinkta värderingar, prestige samt att det ofta förekommer out-groups. Genom jämförbarheten med andra grupper stärks identifieringen med utbildningen eller yrket.

6.1 Framtida forskningsförslag

För framtida forskning finns ett eventuellt värde i att intervjua studenter vid ytterligare topputbildningar för att få en bredare och mer nyanserad förståelse. Exempelvis intervjuades två studenter på KTH-utbildningen Teknisk fysik då antagningspoängen på denna utbildning är bland de högsta i Sverige. Trots detta visade inte dessa studenter på någon form av elitism utan identiteten var mer kopplad till intresset kring fysik. På grund av begränsad tid och studiens storlek valde vi dock bort denna utbildning. Fortsättningsvis skulle man för att uppnå ytterligare kontrast kunna genomföra en studie där dessa topputbildningar jämförs med utbildningar som inte uppfyller definitionen.

Vi har valt att fokusera på identitetsarbete i denna studie, men en ytterligare aspekt kan vara att även analysera det närliggande begreppet identitetsreglering, eller *identity*

regulation, vilket hanterar hur olika organisationer, och i vårt fall universitet och högskolor, på olika sätt konstruerar olika identiteter för att kontrollera medlemmar i organisationer.

Då identitetsarbetet kan innebära ångest och existentiell oro hade det i och med den ökade ohälsan bland unga även varit intressant att undersöka fenomenet med koppling till detta. Då vi fann tendenser till en eventuell skillnad mellan könen hade denna slutligen även kunnat vara av värde att analysera.

7. Referenser

Tryckta referenser:

ADAMS, K., HEAN, S., STURGIS, P. and CLARK, J.M., 2006. Investigating the factors influencing professional identity of first-year health and social care students. *Learning in Health and Social Care*, **5**(2), pp. 55-68.

ADLER, P. and ADLER, P.A., 1987. Role conflict and identity salience: College athletics and the academic role. *The Social Science Journal*, **24**(4), pp. 443-455.

ALBERT, S. and WHETTEN, D.A., 1985. Organizational identity. *Research in organizational behavior*.

ALLEN, V. L., WILDER, D. A., & ATKINSON, M. L., 1983. Multiple group membership and social identity. In T. R. Sarbin & K. E. Scheibe (Eds.), *Studies in social identity*. New York: Praeger, pp. 92-115.

ALVESSON, M., LEE ASHCRAFT, K. and THOMAS, R., 2008. Identity matters: Reflections on the construction of identity scholarship in organization studies. *Organization*, **15**(1), pp. 5-28.

ALVESSON, M. and ROBERTSON, M., 2006. The best and the brightest: The construction, significance and effects of elite identities in consulting firms. *Organization*, **13**(2), pp. 195-224.

ALVESSON, M. and WILLMOTT, H., 2002. Identity regulation as organizational control: Producing the appropriate individual. *Journal of management studies*, **39**(5), pp. 619-644.

ASHFORTH, B.E. and MAEL, F., 1989. Social identity theory and the organization. *Academy of management review*, **14**(1), pp. 20-39.

BARBARÀ-I-MOLINERO, A., CASCÓN-PEREIRA, R. and HERNÁNDEZ-LARA, A.B., 2017. Professional identity development in higher education: influencing factors. *International Journal of Educational Management*, **31**(2), pp. 189-203.

BAUMEISTER, R.F., 1986. *Identity: Cultural change and the struggle for self*. Oxford University Press.

BROWN, A.D., 2015. Identities and identity work in organizations. *International Journal of Management Reviews*, **17**(1), pp. 20-40.

BROWN, R. and ROSS, G., 1982. The battle for acceptance: An exploration into the dynamics of intergroup behaviour. In H. Tajfel (Ed.), *Social identity and intergroup relations*.

BRYMAN, A., 2011. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.

BRYMAN, A. and BELL, E., 2015. *Business research methods*. Oxford University Press, USA.

- CERULO, K.A., 1997. Identity construction: New issues, new directions. *Annual review of Sociology*, **23**(1), pp. 385-409.
- COHEN-SCALI, V., 2003. The influence of family, social, and work socialization on the construction of the professional identity of young adults. *Journal of career development*, **29**(4), pp. 237-249.
- COLLINSON, D.L., 1992. *Managing the shopfloor: Subjectivity, masculinity and workplace culture*. Walter de Gruyter.
- COUPLAND, C. and BROWN, A.D., 2012. *Identities in action: Processes and outcomes*.
- DACHLER, H.P. and HOSKING, D., 1995. The primacy of relations in socially constructing organizational realities.
- DENZIN, N.K. and LINCOLN, Y.S., 1994. *Handbook of qualitative research*. Sage publications, inc.
- EVETTS, J., 2003. Sociology of the professional groups: history, concepts and theories. *Sociology of Professions. Past, Present and Future*, Diego Marin, Murcia.
- GERGEN, K.J. and GERGEN, M.M., 1988. Narrative and the self as relationship. *Advances in experimental social psychology*. Elsevier, pp. 17-56.
- GIDDENS, A., 1991. *Modernity and self-identity: Self and society in the late modern age*. Stanford university press.
- GILL, M.J., 2015. Elite identity and status anxiety: An interpretative phenomenological analysis of management consultants. *Organization*, **22**(3), pp. 306-325.
- GILL, M.J., 2014. The possibilities of phenomenology for organizational research. *Organizational Research Methods*, **17**(2), pp. 118-137.
- GIORGI, A., 1985. Phenomenology and psychological research. *Pittsburgh, PA: Duquesne University Press*.
- GIORGI, A., 2008. Concerning a serious misunderstanding of the essence of the phenomenological method in psychology. *Journal of Phenomenological Psychology*, **39**(1), pp. 33-58.
- GOLDTHORPE, J.H., 1968. *The affluent worker: Industrial attitudes and behaviour*. CUP Archive.
- HAMILTON, D.L., 1981. Stereotyping and intergroup behavior: Some thoughts on the cognitive approach. *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior*.
- HATCH, M.J. and SCHULTZ, M., 2002. The dynamics of organizational identity. *Human relations*, **55**(8), pp. 989-1018.

HAY, A., 2014. 'I don't know what I am doing!': Surfacing struggles of managerial identity work. *Management Learning*, **45**(5), pp. 509-524.

HEKMAN, D.R., STEENSMA, H.K., BIGLEY, G.A. and HEREFORD, J.F., 2009. Effects of organizational and professional identification on the relationship between administrators' social influence and professional employees' adoption of new work behavior. *Journal of Applied Psychology*, **94**(5), pp. 1325.

HUSSERL, E., 1973. Experience and judgment: Investigations in a genealogy of logic. Evanston, IL: Northwestern University Press.

HUSSERL, E., 2012. *Ideas: General introduction to pure phenomenology*. Routledge.

IBARRA, H., 1999. Provisional selves: Experimenting with image and identity in professional adaptation. *Administrative Science Quarterly*, **44**(4), pp. 764-791.

LEARY, M.R. and TANGNEY, J.P., 2003. The self as an organizing construct in the behavioral and social sciences. *Handbook of self and identity*, pp. 3-14.

LECOMPTE, M.D. and GOETZ, J.P., 1982. Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of educational research*, **52**(1), pp. 31-60.

MACDONALD, K.M., 1995. *The Sociology of the Professions: SAGE Publications*. Sage.

MARX, K., 1972. The Marx-Engels Reader. New York, NY: Norton, **4**.

MERRIAM, S.B., 1994. *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

OAKES, P. and TURNER, J.C., 1986. Distinctiveness and the salience of social category memberships: Is there an automatic perceptual bias towards novelty? *European Journal of Social Psychology*, **16**(4), pp. 325-344.

RITCHIE, J., LEWIS, J., NICHOLLS, C.M. and ORMSTON, R., 2014. *Qualitative research practice: A guide for social science students and researchers*. 2nd edn. Sage.

SANDBERG, J., 2005. How do we justify knowledge produced within interpretive approaches? *Organizational Research Methods*, **8**(1), pp. 41-68.

SANDBERG, J., 2001. The constructions of social constructionism.

SCHEIN, E.H., 1978. Career Dynamics: Matching Individual and Organizational Needs. Addison-Wesley, Reading, MA.

SCHWANDT, T.A., 1994. Constructivist, interpretivist approaches to human inquiry. *Handbook of qualitative research*, **1**, pp. 118-137.

SNOW, D.A. and ANDERSON, L., 1987. Identity work among the homeless: The verbal construction and avowal of personal identities. *American journal of sociology*, **92**(6), pp. 1336-1371.

- STRYKER, S., 1980. *Symbolic interactionism: A social structural version*. Benjamin-Cummings Publishing Company.
- SVENINGSSON, S. and ALVESSON, M., 2003. Managing managerial identities: Organizational fragmentation, discourse and identity struggle. *Human relations*, **56**(10), pp. 1163-1193.
- TAJFEL, H., 1978. The achievement of group differentiation. In H. Tajfel (Ed.), *Differentiation between social groups: Studies in the social psychology of intergroup relations*, pp. 77-98.
- TAJFEL, H. and TURNER, J.C., 2004. The social identity theory of intergroup behavior.
- TOLMAN, E.C., 1943. Identification and the postwar world. *The journal of abnormal and social psychology*, **38**(2), pp. 141.
- TREDE, F., MACKLIN, R. and BRIDGES, D., 2012. Professional identity development: a review of the higher education literature. *Studies in Higher Education*, **37**(3), pp. 365-384.
- TURNER, J.C., 1981. The experimental social psychology of intergroup behavior. In J. C. Turner & H. Giles (Eds.), *Intergroup behaviour*. Chicago: University of Chicago Press, pp. 66-101.
- VAN KNIPPENBERG, A. F. M., 1984. Intergroup differences in group perceptions. In H. Tajfel (Ed.), *The social dimension: European developments in social psychology*. Cambridge, England: Cambridge University Press., **2**, pp. 560-578.
- WATSON, T.J., 2008. Managing identity: Identity work, personal predicaments and structural circumstances. *Organization*, **15**(1), pp. 121-143.
- WILDER, D.A., 1981. Perceiving persons as a group: Categorization and intergroup relations. In D. L. Hamilton (Ed.), *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
. Hillsdale, NJ: Erlbaum., (213), pp. 257.
- YBEMA, S., KEENOY, T., OSWICK, C., BEVERUNGEN, A., ELLIS, N. and SABELIS, I., 2009. Articulating identities. *Human Relations*, **62**(3), pp. 299-322.

Elektroniska referenser:

- Affärsvärlden, (2009), *Eliternas högborg*, hämtad 2018-03-14
<https://www.affarsvarlden.se/bors-ekonominyheter/elitisternas-hogborg-6696593>
- Dagens nyheter, (2016), *Framtidens elit skolas att tänja på gränserna*, hämtad 2018-03-13
<https://www.dn.se/kultur-noje/kulturdebatt/framtidens-elit-skolas-att-tanja-pa-principerna/>

Handelshögskolan i Stockholm, (2015), *Sveriges populäraste utbildning finns på Handelshögskolan*, hämtad: 2018-03-14
<https://www.hhs.se/sv/om-oss/news/2015/sveriges-popularaste-utbildning-finns-pa-handelshogskolan/>

Handelshögskolan i Stockholm, (2018), *Utbildning*, hämtad 2018-03-15
<https://www.hhs.se/sv/utbildning/>

Karolinska Institutet, (2018), *Om KI*, hämtad 2018-03-15
<https://ki.se/om-ki>

Kungliga Tekniska Högskolan, (2018), *Utbildning: Civilingenjör*, hämtad 2018-03-15
<https://www.kth.se/utbildning/civilingenjor>

Veckans Affärer, (2014), *Rektorns revolution - så ska han ändra Sveriges elitskola*, hämtad 2018-03-13
<https://www.va.se/nyheter/2014/10/02/rektorns-revolution---sa-ska-han-andra-sveriges-elitskola/>

*** Elektroniska referenser från bilaga 2:**

Antagningspoäng, *Antagningspoäng för Business and Economics vid Handelshögskolan i Stockholm*, hämtad 2018-03-20
<http://www.xn--antagningspong-hib.se/handelshogskolan-i-stockholm/handelshogskolans-kandidatprogram-i-business-and-economics>

Antagningspoäng, (2018), *Antagningspoäng för Civilingenjörsutb i industriell ekonomi vid Kungliga Tekniska högskolan*, hämtad 2018-03-20
<http://xn--antagningspong-hib.se/kungliga-tekniska-hogskolan/civilingenjorsutb-i-industriell-ekonomi>

Antagningspoäng, (2018), *Antagningspoäng för Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet*, hämtad 2018-03-20
<http://xn--antagningspong-hib.se/karolinska-institutet/lakarprogrammet>

Handelshögskolan i Stockholm, (2018), *Historia*, hämtad 2018-03-20
<https://www.hhs.se/sv/om-oss/historia/>

Handelshögskolan i Stockholm, (2018), *Kandidatprogram i Business and Economics*, hämtad 2018-03-20
<https://www.hhs.se/sv/utbildning/bsc/bscbe/>

Karolinska Institutet, (2018), *Läkarprogrammet*, hämtad 2018-03-20
<https://ki.se/utbildning/2lk13-lakarprogrammet>

Karolinska Institutet, (2018), *Om KI: Viktiga årtal*, hämtad 2018-03-20
<https://ki.se/om-ki/viktiga-artal>

Kungliga Tekniska Högskolan, (2018), *Bilaga 2: Inriktningar*, hämtad 2018-03-20
<https://www.kth.se/student/kurser/program/CINEK/20112/inriktningar>

Kungliga Tekniska Högskolan, (2018), *Industriell Ekonomi*, hämtad 2018-03-20
<https://www.kth.se/utbildning/civilingenjor/industriell-ekonomi/industriell-ekonomi-civilingenjor-300-hp-1.4891>

Kungliga Tekniska Högskolan, (2018), *Industriell Ekonomi och Organisation: Om oss*, hämtad 2018-03-20
<https://www.kth.se/itm/inst/indek/omoss/historik-1.707313>

8. Bilagor

Bilaga 1. Förklaringar till begrepp och förkortningar

Begrepp	Definition
Topp utbildning	Topprankade utbildningar med lägsta antagningspoäng 19.0/20.0 utan meritpoäng under de tre senaste intagningarna till höstterminen (2015, 2016, 2017). Urvalet har gjorts utifrån BI-intaget samt från urvalsgrupp 1.
BI	Gymnasiebetyg utan komplettering
Urvalsgrupp 1	Den grupp studenter som blev antagna vid första antagningstillfället
B&E	Förkortning för programmet Business and Economics på Handelshögskolan
INDEK	Förkortning för programmet Industriell Ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan
KTH	Förkortning för Kungliga Tekniska Högskolan
KI	Förkortning för Karolinska Institutet

Bilaga 2. Sammanställning av de tre topputbildningarna

	Business and Economics på Handelshögskolan	Industriell ekonomi på Kungliga Tekniska Högskolan	Läkarprogrammet på Karolinska Institutet
Typ av utbildning	Ekonomiutbildning	Civilingenjörsutbildning	Läkarutbildning
Startår	1909	1924 (institutionens startår)	1810
Beskrivning	<i>"Kandidatprogrammet i Business and Economics ger dig en stabil bas och bred förståelse för företagande, samhälle och näringsliv"</i>	<i>"Med en civilingenjörsexamen inom Industriell Ekonomi kan du kombinera djup kunskap inom ett teknikområde med avancerade kunskaper i ekonomi och management"</i>	<i>"Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet ger dig grunden till ett framtida läkaryrke och ett livslångt lärande där det ställs höga krav på medicinskt kunnande, praktiska färdigheter, vetenskaplighet och professionell kompetens"</i>
Längd på utbildning	3 år	5 år	5,5 år
Specialiseringar	Accounting, economics, finance, management, marketing	Bioteknik, datateknik och kommunikation, energisystem och hållbar utveckling, produktframtagning, tillämpad matematik	-
Antagningspoäng hösttermin 2015, 2016, 2017 (utan meritpoäng)	19,74; 19,63; 19,48	19,07; 19,33; 19,01	20,0; 20,0; 19,79

Not: Källhänvisning finnes i separat stycke i de elektroniska referenserna markerat med *

Bilaga 3. Sammanfattning av intervjupersoner

Namn	Utbildning	Årskurs	Datum för intervju
Beatrice	Business and Economics vid Handelshögskolan	Andra året	2018-03-13
Benjamin	Business and Economics vid Handelshögskolan	Första året	2018-03-12
Billy	Business and Economics vid Handelshögskolan	Examinerad	2018-03-12
Bastian	Business and Economics vid Handelshögskolan	Examinerad	2018-03-26
Bianca	Business and Economics vid Handelshögskolan	Andra året	2018-03-21
Belle	Business and Economics vid Handelshögskolan	Tredje året	2018-03-14
Isac	Industriell Ekonomi vid Kungliga Tekniska Högskolan	Andra året	2018-03-19
Isabelle	Industriell Ekonomi vid Kungliga Tekniska Högskolan	Andra året	2018-03-25
Ivan	Industriell Ekonomi vid Kungliga Tekniska Högskolan	Första året	2018-03-22
Ida	Industriell Ekonomi vid Kungliga Tekniska Högskolan	Fjärde året	2018-04-05

Idina	Industriell Ekonomi vid Kungliga Tekniska Högskolan	Tredje året	2018-04-06
Ismael	Industriell Ekonomi vid Kungliga Tekniska Högskolan	Examinerad	2018-04-11
Lisa	Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet	Tredje terminen	2018-03-21
Leo	Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet	Examinerad	2018-04-03
Laura	Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet	Sjätte terminen	2018-03-26
Linda	Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet	Fjärde terminen	2018-03-25
Levi	Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet	Åttonde terminen	2018-04-05
Lukas	Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet	Nionde terminen	2018-04-06

Not: Intervjupersonernas namn är fiktiva

Bilaga 4. Ytterligare citat från empirin

Tema	Business and Economics, Handelshögskolan	Industriell ekonomi, Kungliga Tekniska Högskolan	Läkarprogrammet, Karolinska Institutet
4.1 Självbilden innan utbildningen	<i>“Jag var förmodligen det hetsigaste personen i den skolan, så synen på mig själv har inte förändrats, men förstärkts.” - Beatrice</i>		
4.2 Anledningar till varför man valde utbildningen	<i>“Jag hade bra betyg och jag visste att det var en bra utbildning, men jag sökte Handels bara för att jag inte visste vad jag ville göra. [...] Det var absolut inte givet att jag skulle läsa ekonomi.” - Belle</i>	<i>“KTH är ju bäst i Norden i ingenjörsutbildningar och industriell ekonomi är en av de bästa utbildningarna.” - Ivan</i>	<i>“[...] För mig var det viktigt att komma in. Det var det som var viktigt.” - Linda</i>
4.3.1 Påverkan utifrån	<i>“Pappa hade alltid sagt ‘Handelslekskolan’, alltså inte Handelshögskolan, utan Handelslekskolan. [...] Alltså jag blev uppfostrad med att personer som gick ut Handels trodde att han eller hon skulle bli chef direkt efter hen kom ut därifrån, men egentligen är det bara en lekskola liksom.” - Belle</i> <i>“Det var en bekant som jag blev lite ovän med, och då drog hon ett skämt om att ‘jag är inte i Stockholm och käkar råbiff varje dag’. Jag tror att det kommer på något sätt att man pluggar på Handels också. Handels har varit en stereotyp man skämtar om i Östersund. Stockholms stereotyp.” - Beatrice</i>	<i>“Jag hade tänkt att det skulle vara mer likt folk som gick på Handels. [...] Lockigt hår och glasögon, stekig.” - Isac</i> <i>“Jag visste inte så mycket om INDEK innan jag började. Jag tycker att INDEK är något man inte känner till riktigt.” - Isabelle</i>	<i>“Jag tänkte nog inte så mycket eller bara att folk lär väl vara sjukt ambitiösa och att jag typ tänkte att det skulle bli väldigt tävlingsinriktat. Även om vi inte har betyg lär det bli väldigt tävlingsinriktat och man hittar saker att tävla om, typ läkarvick, jobb, poäng på tentorna. Jag tänkte att det skulle vara väldigt elitistiskt.” - Levi</i>
4.3.2 Påverkan inifrån	<i>“Någon hade varit väldigt duktig i idrott, någon hade startat jättecoolt företag [...]. Någon hade fått någon jobbinbjudan, någon hade fått något samtal out of the blue via LinkedIn. Första året var det såhär, ‘oj vad coolt vad sjukt, hur blev den personen headhuntad? Den personen måste vara jättesmart.’” - Billy</i> <i>“De sa ‘ni ska vara glada, såhär många har sökt, såhär många som kommer in. Titta er omkring, ni är en utav 30 000’</i>	<i>“[...] Man kommer till högskolan och kommer på att det finns en massa olika människor och man kan välja själva vilka man umgås med. [...] Det finns massor olika typer av människor.” - Idina</i> <i>“Den skulle kunna vara låg [stressnivån] om den hade varit som alla andra KTH-linjer och bara satsade på godkänt. Men det är ingen som gör det riktigt, så därför blir den ganska hög. [...] Det här är typiskt ‘INDEK’ i mig: ‘aa, jag vill</i>	<i>“Och också liksom för att läkare inte är ett yrke för det finns så många typer av läkare man kan vara. Alla drivs av helt olika frågor. Vissa tycker att det är jätteviktigt med global hälsa, vissa fokuserar på sjukvården i Sverige och vissa är jättefokuserade på barnsjukvård. Men ambitiös och driven skulle jag säga. Och snäll typ.” - Lukas</i> <i>“Gud det är jättesvårt för det är en ganska heterogen grupp ändå. Det var också en grej jag</i>

	eller någonting sånt som hade sökt. [...] Den typiska Handelseleven tror att man är centre of the universe, helt ärligt.” - Belle “‘Superhumans’ skulle jag beskriva handelsstudenter som.” - Beatrice “Vår professor berättade hur man skulle kunna bidra till BNP: ‘låt säga att ni jobbar extra, låt oss säga ni skulle jobba extra på MCdonalds - eller det skulle ni inte göra, låt oss säga Goldman Sachs.’ Jag satt där och bara va? Och kollade runt men ingen reagerar. Alla tycker det är så rimligt att man inte kan jobba på McDonalds men man kan jobba på Goldman Sachs.” - Bianca	ju i alla fall inte gå under 4’. Så tänker jag ju.” - Ida “Vi är nog väldigt karriärsdrivna. Vissa andra skulle säga att man är lite av en översittare och tror att man kan bättre än alla andra.” - Isac	trodde innan, att folk skulle vara väldigt likasinnade som jag märkte att de verkligen inte är. Både vad gäller vart man kommer ifrån, vad man har gjort innan och vad man tänker att ens roll som läkare kommer vara.” - Levi
4.3.3 Att passa in i stereotypen	“Jag kände mig inte hemma, det gjorde jag inte. Jag tyckte att folk var alldeles för smarta, snygga och lyckade, rika. Allt som man vill vara var alla andra. Jag kände mig som en liten tjej från Norrland som hade hamnat fel.” - Bianca Alltså jag hade någon period i slutet av ettan då jag i princip drev fyra kårprojekt, pluggade heltid, jobbade två jobb och det blev ju väldigt mycket. Så, ja. Aa men det var sjukt. Sådär i efterhand, det är sjukt att man typ under sex veckors tid bara vaknade, duschade, åt frukost, sen kom man hem, sov 2-4 timmar varje dag sju dagar i veckan.” - Bastian “Jag började signa upp på alla kårprojekt. Det blev bara för mycket. Jag hade verkligen inte tid med det och jag ville typ halvt inte göra det men jag bara ‘aha, här ska man vara med i kåren också så då är jag väl det’, så då var jag nog inte så trygg. Då vill jag nog bara passa in i bilden. [...]. Jag har blivit mer präglad av förväntningar på skolan när jag kollar vad jag ska jobba med i framtiden. Vissa yrken eller vissa roller känns inte lika aktuella som de skulle kunna gjort innan Handels. Nu är det	“I början kände jag att jag passar in här. Jag är utåtriktad och har kul, jag kan göra de här grejerna [vara med i olika nämnder], men nu känner jag att jag inte behöver och jag känner inte att folk dömer mig heller men jag kan tänka mig att folk är sektionsinriktade för de känner att alla är det liksom.” - Isabelle	

	<i>som en förväntan vad man borde göra när man går ut.</i> - Beatrice		
4.4 Konkurrens: en del av kulturen	<i>“Det är betyg, studietakt, kåren, internships. Det är mycket som väger in som hela tiden ligger och dunkar på.” - Benjamin</i> <i>Det är betygen också. Man tänker ‘shit vem lyckas snabbast, vem blir framgångsrik?’. Kommer jag bli framgångsrik eller kommer jag sitta där och alla skrattar åt mig? Skaffar jag alla A kan jag få det där internshipet som alla hetsar om och då är jag hemma.” - Bianca</i>	<i>“Nae, det jag är mest stressad över är betygen för jag vet att alla aspekter förutom betygen är väldigt bra. Jag är bra på case och intervjuer så det är bara betygen jag måste lösa.” - Isac</i> <i>“När de kommer upp [internshipen] kommer det vara lite stressigt. Då kommer det vara status om man får internship på McKinsey eller BCG, men det är inte så än.” - Isabelle</i>	<i>“Du kan ju bara få godkänt vilket är väldigt skönt. Det tar ju bort mycket av den här prestationsångesten. Det är också sjukt rimligt egentligen. Jag menar om man skulle få betyg på ett läkarprogram skulle det betyda att någon går ut och är en ‘bättre’ läkare än någon annan, fast det kanske inte alls är så, för det är så otroligt mycket som vägs in i vad som gör en bra läkare. Innan pluggade man för att komma in på något man hellre ville plugga. Nu pluggar man för att jag vill bli en duktig läkare och då är det kanske lite lättare att motivera sig själv i många avseenden.” - Lisa</i>
4.5 Kopplingen till framtida yrke	<i>“I och med att jag inte visste vad jag ville göra formades jag lite efter de vanorna som var ansedda att lyckas, vilket var management consulting eller finans. Och det är väl lite därför jag ramlade in i finans. Det har varit saker som ansetts bra och ansetts vara framgångsrika och då var finans en av de bitarna och då kändes det naturligt att hoppa på tåget.” - Billy</i>	<i>“Där jag jobbar nu. Nästan alla därifrån har gått till, aa men BCG, Goldman Sachs. Alla har ju blivit konsulter eller bankers liksom. Mina chefer är bäst, men jag vet samtidigt om att de skulle bli lite besvikna om jag bröt trenden.” - Ida</i> <i>“Jag sökte för att den var bred, men det kändes det inte då. Det fanns liksom två spår.” - Ida</i> <i>“INDEK är en McKinsey-utbildning. En ideal INDEK-student går till McKinsey.” - Ismael</i>	<i>“Sommarjobben säger de gör skillnad men det gör inte så mycket. Då kan de istället spela roll vilket sjukhus du har jobbat på eller avdelning. Har någon jobbat på psykiatrik medan någon annan har jobbat på någon medicinakut så kommer man nog värdera akuten mycket högre.” - Leo</i> <i>“Man har liksom olika sätt att klassa de olika yrkesgrupperna inom läkare men jag skulle inte säga att något är mer status än ett annat. Det som bygger statusen är de läkare som verkligen brinner för det de vill hålla på med. Det är de som blir hyllade till idoler. Och det kanske inte är just specialitetetrelaterat.” - Linda</i>